

PROJEKTKATALOG

**Nationalmuseet
april 2001**

FORHISTORISK ARKÆOLOGI

Danmarks Oldtid og Rigsantikvaren

Projekter afsluttet i år 2000

F0126 Bronzealderens religion (sagsnr. 3735)

Projektbeskrivelse: Studier af bronzealderens religion og ikonografi (i fortsættelse af projektet 'Skibe på bronzer', afsluttet i 1998).

Projektperiode: 1999-2000.

Præsentation/rapportering: Manus afsluttet 2000, trykning af monografi 2001. Endvidere artikler og konferencebidrag.

Projektansvarlig: Flemming Kaul, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Eksterne tilskud: Kulturministeriets forskningspulje, 241.000 kr.

Projekter der stadig løber i år 2000

F0102 Megalitprojektet (sagsnr. 3027, 3725 og 3729)

Projektbeskrivelse: Bearbejdning og publicering af materiale tilvejebragt ved Nationalmuseets engagement i Megalitikampagnen, et samarbejde mellem Nationalmuseet og Skov- og Naturstyrelsen om undersøgelse og restaurering af fredede dysser og jættestuer.

Projektperiode: 1987-2001 (forlænget 1 år).

Præsentation/rapportering: Monografier i serien 'Stenaldergrave i Danmark', udgivet i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen. Publicering af undersøgelser i 'Stenaldergrave i Danmark' bd. 2, v. Flemming Kaul.

Projektansvarlig: Flemming Kaul, Poul Otto Nielsen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Skov- og Naturstyrelsen, Antropologisk Laboratorium v. Københavns Universitet.

F0109 Krigen, forsvaret og aristokratiet – faktorer bag udviklingen af de europæiske samfund i forhistorisk og historisk tid 1500 f.Kr. – 1500 e.Kr. (sagsnr. 3726)

Projektbeskrivelse: Tværfagligt projekt omkring analyser af krigen og krigstruslen som faktorer for udviklingen af de europæiske samfund i forhistorisk og historisk tid. Projektet rummer 4 hovedtemaer:

The 'Warriors, Soldiers and Conscripts' of the Anthropology in Archaeology, 500 B.C. - 1400 A.D.
Romans and Barbarians 1-500 A.D.

The Scandinavian military aristocracy 500-1400 A.D.

Strategy, tactics and logistics.

Projektperiode: 1998-2002.

Præsentation og rapportering: Symposier/symposieberetninger, monografier og artikler.

Projektansvarlig: Lars Jørgensen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Institut for Forhistorisk Arkæologi, Institut for middelalderarkæologi og Institut for antropologi, Aarhus Universitet. - Nationalmuseets Marinarkæologiske

Forskningscenter, Roskilde. - Dir. Fil.dr. Johan Engström, Armémuseet, Stockholm. - Prof. Dr.

Claus von Carnap-Bornheim, Arch. Landesmuseum, Schloss Gottorf. - Oliver Grimm,

Vorgeschichtliches Seminar Phillips-Universität, Marburg. - Dr. Gareth Williams, British Museum. -

Mikael Dahlgren, Lunds Universitet. - Dr.phil. Jørgen Ilkjær, Forhistorisk Museum, Moesgård. - Dr.phil. Ulla Lund Hansen, Institut for Arkæologi og Etnologi, Københavns Universitet.
Eksterne tilskud: Statens Humanistiske Forskningsråd: 3.150.000 kr. for hele projektperioden.

F0110 Tissøkomplekset. En bebyggelse fra yngre jernalder til tidlig middelalder (sagsnr. 3720)

Projektbeskrivelse: Undersøgelser og analyser af et storgårdskompleks og dets udvikling fra 500-1300.

Projektperiode: 1995-.

Præsentation og rapportering: Artikler og monografier.

Projektansvarlig: Lars Jørgensen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Kalundborg & Omegns Museum.

Eksterne tilskud: Lodbergs Legat 100.000 kr. og RAS til nødudgravning 175.000 kr. i 2000.

F0112 Vestervig og jernalderens byhøje i Thy (sagsnr. 3034)

Projektbeskrivelse: Bearbejdelse og publicering af jernalderbyhøjen ved Vestervig i Thy og andre af Nordvestjyllands byhøje.

Projektperiode: 1996-2001.

Præsentation/rapportering: Udgives som monografi. Manuskript næsten færdiggjort i 1998. – Publiceret i 1999: F. Kaul: Vestervig - an Iron Age village mound in Thy, NW Jutland. I Ch. Fabech & J. Ringtved (eds.): Settlement and Landscape. Proceedings of a conference in Århus, Denmark, may 4-7 1998, 53-67. Jutland Archaeological Society/Aarhus University Press.

Projektansvarlig: Flemming Kaul, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: SHF's forskningsprogram 'Bebyggelse og Kulturlandskab'.

Eksterne tilskud: SHF's forskningsprogram 'Bebyggelse og Kulturlandskab' for 1996: 158.021 kr.

Interne tilskud: Rigsantikvarens dispositionsbevilling/direktionen i 1996-97: 182.000 kr.

F0114 Centrale bopladser i mellemneolitikum (sagsnr. 3013)

Projektbeskrivelse: Undersøgelse af stadierne i samfundets udvikling inden for Tragtbægerkulturen i mellemneolitikum, ca. 3300- 2800 f.Kr., med udgangspunkt i bopladserne. Der planlægges bl.a. bearbejdning og publicering af fundene fra bopladsen ved Vasagård på Bornholm, udgravet 1988 og 1993. Inden for rammerne af projektet blev der i 1999 gennemført fortsatte udgravninger af bopladsen Sigersted III, Midtsjælland, som kombineret forsknings- og nødudgravning.

Projektperiode: 1998-. Projektet vil fortsat være i udvikling og er åbent for nye samarbejdspartnere.

Præsentation/rapportering: Udgravningsrapporter, publicering.

Projektansvarlig: Poul Otto Nielsen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Mus.insp. Finn Ole Nielsen, Bornholms Museum.

F0115 Stenalderhuse ved Limensgård, Bornholm (sagsnr. 4006)

Projektbeskrivelse: Bearbejdelse og publicering af resultater af udgravninger 1984-89 af bopladsen ved Limensgård, Bornholm, med hustomter fra tidlig-, mellem- og senneolitikum samt ældre jernalder.

Projektperiode: 1990-2001.

Præsentation/rapportering: Der planlægges udgivet en monografi. - Foreløbig oversigt udgivet i 1999: P.O. Nielsen: Limensgård and Grødbygård. Settlements with house remains from the Early, Middle and Late Neolithic on Bornholm. I Ch. Fabech & J. Ringtved (eds.): Settlement and Landscape. Proceedings of a conference in Århus, Denmark, may 4-7 1998, 149-165. Jutland Archaeological Society/Aarhus University Press.

Projektansvarlig: Poul Otto Nielsen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: SHF's forskningsprogram 'Bebyggelse og Kulturlandskab'. Museumsinspektør Finn Ole Nielsen, Bornholms Museum.

Eksterne tilskud: Kulturministeriets forskningspulje, 195.000 kr.

F0116 Die Funde der älteren Bronzezeit (sagsnr. 4003)

Projektbeskrivelse: Værket 'Die Funde der älteren Bronzezeit des nordischen Kreises in Dänemark, Schleswig-Holstein und Niedersachsen' er en fuldstændig kildepublikation af alle grav- og depotfund fra den ældre bronzealder, tillige med alle enkeltfund og depoter med tidlige metalsager fra yngre stenalder, fra Danmark og Nordvesttyskland. Arbejdet med udgivelsen af de danske bind er i 2000 fortsat med fremstilling af illustrationer til værkets bd. XII, Viborg Amt samt bearbejdning og supplerung af manuskriptet til dette bind.

Projektperiode: 1987-

Præsentation/rapportering: Udgives som monografiserie af Karl Wachholz Verlag, Neumünster.

Projektsansvarlig: Poul Otto Nielsen (adm. ledelse), Eva Koch (projektledelse).

Samarbejdspartnere: Prof. K.-H. Willroth, Seminar für Ur- und Frühgeschichte der Georg-August-Universität, Göttingen.

Eksterne tilskud: Fra Deutsche Forschungsgemeinschaft i 2000: 240.000 kr.

F0117 Gudme/Lundeborg-projektet. Undersøgelse af en tidlig centerdannelse og dens udvikling 200-1100 e.Kr. (sagsnr. 3728, 3733)

Projektbeskrivelse: Undersøgelser og analyser af genstandsmateriale og bebyggelsesudvikling i Gudme-området 200-1100 e.Kr. Delprojekter: 1) Gudme – detektorfund og udlandsforbindelser 200-1100 e.Kr. v. Lars Jørgensen. 2) Gudme – en tidlig centerdannelse, v. Palle Ø. Sørensen. Desuden nødudgravning af bopladsen Gudme III v. Palle Ø. Sørensen.

Projektperiode: 1988-2001.

Præsentation/rapportering: To ud af tre monografier i forbindelse med den afsluttende publicering af Gudme-Lundeborg projektet.

Projektsansvarlig: Lars Jørgensen, Palle Ø. Sørensen, Poul Otto Nielsen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Forskning og undersøgelse koordineres af en styregruppe nedsat af Det Arkæologiske Nævn med repræsentanter for universiteterne i København og Århus, Odense Bys Museer, Svendborg & Omegns Museum og Skov- og Naturstyrelsen. Desuden samarbejdes der med Peter Rasmussen, GEUS (pollenanalyse) og Marinarkæologisk Forskningscenter (publikation af undersøgelserne ved Lundeborg).

Eksterne tilskud: A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal og Statens Humanistiske Forskningsråd, i alt 11,8 mio. kr. i hele projektperioden. – Kulturministeriet til Palle Ø. Sørensen for 1999-2000: 360.000 kr.

F0118 Danmarks Oldtid – oversigtsværk over Danmarks oldtidshistorie fra Istiden til Vikingetiden (sagsnr. 3727)

Projektbeskrivelse: Oversigtsværk om Danmarks oldtid, som afløser for Johs. Brøndstedts 'Danmarks Oldtid' 1-3, der udkom i revideret udgave 1957-60. Der er planlagt fire bind omfattende 1: jægerstenalder og bondestenalder, 2: bronzealder, 3: ældre jernalder, 4: yngre jernalder. Fremstillingsformen er bredt fortællende, men bag brødteksten gemmer der sig et omfattende noteapparat, som leder læseren frem til den nyeste speciallitteratur. Hvert bind vil være på ca. 400 tryksider.

Projektperiode: 1999-2002.

Præsentation/rapportering: Bogværk udgivet af forlaget Gyldendal.

Projektansvarlig: Jørgen Jensen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Eksterne tilskud: For hele projektperioden, forventet: 1.095.264 kr.

F0122 De første danskere og deres kulturmiljø (sagsnr. 3112)

Projektbeskrivelse: Arkæologisk og naturvidenskabelig undersøgelse af dødishul ved Slotseng, Sønderjylland, med aflejringer fra sen-glacial og postglacial tid. De ældste lag indeholder knogler og takker af rensdyr samt redskaber fra Hamburgkulturen i Bølling-tid, ca. 12.700 f.Kr. Lokaliteten knytter sig til et nærliggende kompleks af bopladser fra Hamburg- og Federmesserkultur, udgravet 1990-93. Formålet er at opnå indblik i de kultur- og naturhistoriske forhold på tidspunktet for den første indvandring af mennesker til landet i slutningen af sidste istid.

Projektperiode: 2000-2001.

Præsentation/rapportering: Undersøgelsen videreføres i 2001. Der planlægges en populær artikel i *Skalk*, derefter er målet at sammenfatte resultaterne af udgravningerne ved Slotseng i en tværfaglig afhandling/monografi.

Samarbejdspartnere: NNU, Zoologisk Museum.

Projektansvarlig: Peter Vang Petersen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Eksterne tilskud: Statens Humanistiske Forskningsråd , Augustinusfonden , Thomsen , Skibsreder

F0123 Vorbasse 800-1800.

Den samme landsby kan følges fra Kr.f. til år 1100, gennem jernalder, vikingetid og middelalder til den eksisterende landsby. I 1974-1987 gennemførtes en fuldstændig udgravning af hele bebyggelsen. Pga. meget velbevarede huse med tilhørende hegn samt brønde og grave kan hele bebyggelsens udvikling følges meget detaljeret gennem 1100 år. Fra Kr.f. består bebyggelsen af 3 samtidige bebyggelser af forskellig størrelse, til den vestlige bebyggelse er der også udgravet de tilhørende marker og gravpladser, samt et gærde der adskilte den gødskede indmark fra udmarken. År 200-300 e.Kr. har der igen været 3 andre samtidige bebyggelser, til en af gårdene er udgravet en rig gravplads. Senere ændres de tre bebyggelser til to bebyggelser, der kan følges gennem resten af jernalderen. År 700/800 e.Kr. flyttes bebyggelsen 500 m og bliver nu til en landsby, der igennem vikingetiden består af 6 indhegnede gårde, der i 6 nye, meget større indhegnede gårde kan følges igennem ældre middelalder. Da Vorbasse blev opmålt i 1788 i forbindelse med udskiftningen bestod byen af 6 store tofter, hver med en gård. Disse tofter er udlagt i samme plan som 1000-tallets landsby. Med denne udgravning er det muligt at følge den samme landsby gennem 2000 år fra Kristi fødsel til i dag,

Præsentation/rapportering: Udgravningen bearbejdes til en publikation i to bind. Første bind vil omhandle Vorbasse fra år 800 til år 1800, andet bind vil omhandle Vorbasse fra Kr.f. til år 800.

I 2000 er hele vikingetidsbebyggelsen overført til elektronisk data med udtegning af samtlige planer og huse samt alle illustrationer til afsnittet om Vorbasse fra 1800 til 1000 (skrevet af Erland Porsmose).

I 2001 udtegnes alle huse fra ældre middelalder og samtlige illustrationer færdiggøres, forventet tryklart manuskript til Vorbasse 800-1800.

Projektansvarlig: Steen Hvass.

F0125 Kongemosen (sagsnr. 3111-90)

Projektbeskrivelse: Materialestudier og udarbejdelse af tryklart manuskript til en redegørelse for Kongemosekulturens bosættelsesmønster, økonomi, teknologi og kunst. Foruden indlandspladsen Kongemosen i Åmosen analyseres fem kystpladser fra Nordøstsjælland: Villingebæk, Månedalen, Vedbæk Boldbaner, Trylleskoven og Maglemosegårds Vænge, der tilsammen danner grundlaget for tredelingen af Kongemosekulturen i Blak-, Villingebæk- og Vedbækfaserne. De geologiske og

zoologiske aspekter af Kongemosefundet (datering, vegetationsforhold, vandstandsændringer, dyreliv, udnyttelsesstrategi, m.m.) behandles sideløbende af Charlie Christensen og Nanna Noe-Nygaard.

Projektperiode: 1.4.1999-2001.

Præsentation/rapportering: Publikation 'Kongemose. Settlement, Technology and Art' i monografiserien Nordiske Fortidsminder.

Projektansvarlig: Peter Vang Petersen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Seniorforsker Charlie Christensen, Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser, og docent, dr.phil. Nanna Noe-Nygaard, Geologisk Institut v. Københavns Universitet.

Eksterne tilskud: Statens Humanistiske Forskningsråd for 1999-2000: 174.072 kr

Interne tilskud: Direktionens forskningspulje for 1999: 136.363 kr

F0127 Engedal og Lånnum. To nordjyske gravpladser fra yngre stenalder (sagsnr. 3724)

Projektbeskrivelse: Bearbejdelse og publicering af materiale fra udgravninger foretaget 1966-77 for Nationalmuseet af Ole Faber. Ved Engedal og Lånnum blev der bl.a. udgravet to langdysser, tre jættestuer, et kulthus, et stendyngegravskompleks og flere gravhøje fra Enkeltgravskulturen.

Fundene anvendes til belysning af forholdet mellem megalitgrave, kulthuse og stendyngegrave samt spørgsmålet om overgangen fra Tragtbæger- til Enkeltgravskultur.

Projektperiode: 1998-2001 (forlænget 1 år).

Præsentation/rapportering: Der planlægges en monografi i serien 'Nordiske Fortidsminder'.

Projektansvarlig: Poul Otto Nielsen, Danmarks Oldtid, Danske Afdeling, i samarbejde med Kit Fabricius.

Samarbejdspartnere: Cand.phil. Kit Fabricius, Institut for Arkæologi og Etnologi v. Københavns Universitet. Mus.insp. Ole Faber, Varde Museum.

Eksterne tilskud: Statens Humanistiske Forskningsråd, til illustrationer: 80.000 kr.

Projekter igangsat i år 2000

F0128 Guldbrakteaterne fra folkevandringstid (sagsnr. 3739)

Projektbeskrivelse: Revision af tysk manuskript om guldbrakteaternes kronologi, samt udarbejdelse af manuskripter om fremstillingen af brakteaterne og om dateringen af indskriftsbrakteaterne.

Formålet er at kunne afslutte de danske bidrag til værket "Die Goldbrakteaten der Völkerwanderungszeit" (Münstersche Mittelalter-Schriften 24), der publicerer og bearbejder de nordiske guldbrakteater fra 5.-6. årh. e. Kr., og hvis første 3 bind med afbildninger og udførlige beskrivelser af brakteaterne udkom 1985-1989.

Projektperiode: 2000-2001.

Præsentation: Resultaterne vil blive publiceret i Bind 4,1 (kronologi; vil udgøre hele bindet) og 4,2 (fremstillingsteknik, indskriftskronologi) af "Die Goldbrakteaten der Völkerwanderungszeit".

Projektansvarlig: Morten Axboe.

Samarbejdspartnere: Prof. Dr. Heinrich Beck, Bonn, Dr. Charlotte Behr, London, Prof. Dr. Klaus Düwel, Göttingen, Prof. Dr. Karl Hauck, Münster (projektleder), Prof. Dr. Wilhelm Heizmann, Göttingen, Dr. Alexandra Pesch, Münster.

Eksterne tilskud: Kulturministeriets forskningspulje 2000-2001: 152.000 kr.

Nationalmuseets Grønlandscenter 'Sila'.

Projekter igangsat i år 2000

U. nr. Den sene Dorsetkulturs kommunikation og kultur møder

Projektet tager udgangspunkt i resultaterne af arkæologiske undersøgelser i Hatherton Bugt, Thule-distriktet. Den sene Dorsetkulturs udveksling af eksotiske råstoffer som indikator af langdistanceforbindelser, ressourceudnyttelsen og relationerne til Thule-kulturen og de norrøne grønlandere er hovedemner i projektet.

Projektperiode:

Projektansvarlig: Martin Appelt

U. nr. Kyst-, fjord- og indlandsboere: bosættelse i det centrale Vestgrønland

Projektet tager sigte på at belyse dynamikken i bosættelsesmønstre og ressourceudnyttelse i det centrale Vestgrønland. Projektet kombinerer etnohistorie og arkæologi.

Projektperiode:

Projektansvarlig: Bjarne Grønnow

U. nr. Inuit- og Nordboer i Sydgrønland

Projektet består af følgende delprojekter:

1) Nordbo-projekter (under ledelse af Jette Arneborg):

- Kirke, kristendom og storbønder i Østerbygden

Projektet har til hensigt at belyse kristendommens position i det norrøne grønlandske samfund.

- Kulturkontakter, handel og kommunikation – herunder 'Sandhavn-projektet' og 'Skib, naust og maritime aktiviteter i det norrøne Grønland' (v. Nationalmuseets Marinarkæologiske Undersøgelser).

Projektets formål er – gennem kombinationen af landbaserede og marinarkæologiske undersøgelser – at identificere og beskrive nordboernes kontakter og handelsforbindelser med Nordatlanten og Europa. Dette søges belyst bl. a. gennem identifikation og undersøgelse af nordboernes formodede centrale havn, Sandhavn, i Nanortalik Kommune, og gennem en marin-arkæologisk indsats.

2) Projekter med fokus på Inuit (under ledelse af H.C. Gulløv)

- Thulekulturen i Sydgrønland

Projektet har til formål at belyse den tidlige Thulekultur og det mulige kulturmøde Inuit/Nordbo i det sydligste Grønland.

Projektperiode:

Projektansvarlig: Jette Arneborg og H.C. Gulløv

U. nr. Deering – publikation af Helge Larsens manuskript

Manus editeret og klargjort til publikation, der ventes udgivet i 2001.

Projektansvarlig: Martin Appelt

Projektperiode: 2000-2001.

U. nr. Saqqaqbopladsen Nipisat, Sisimiut Kommune – arkæologiske og kvartærzoologiske Undersøgelser.

De arkæologiske analyser er under færdiggørelse, supplerende dateringsprøver indleveret.

Projektansvarlig: Tinna Møbjerg og Anne Birgitte Godtfredsen *Projektperiode:* 2000-2001.

Præsentation og Rapportering: Publiceres i videnskabelig serie

Samarbejdspartnere: Aarhus Universitet, Sisimiut Museum, Zoologisk Museum.

KULTURHISTORISK RELATERET NATURVIDENSKAB

Projekter afsluttet i 2000

F0116 Die Funde - bestemmelse af træ fra bronzealderen. Sagsnr. 4225

Projektbeskrivelse: Bestemmelse af træ og andre organiske materialer fra ældre bronzealders grave. Der er foretaget vedbestemmelse af prøver, som beskrives af Ph.D. Eva Koch, Danmarks Oldtid.

Præsentation/rapportering: Resultater publiceres i Karl-Heinz Willroth og Eva Koch: "Die Funde der älteren Bronzezeit des nordischen Kreises....."

Projektperiode: 1999-2000

Projektansvarlig: Claus Malmros

Samarbejdspartnere: Danmarks Oldtid

F0220 Bestemmelse af proxydata for atmosfærens indhold af kuldioxid siden istidens afslutning.

Sagsnr. 4123

Projektbeskrivelse: Undersøgelse af atmosfærens indhold af CO₂ gennem de seneste 11.000 år baseret på analyser af spalteåbninger på birkeblade fra sø- og moseaflejringer. Samarbejde med Utrecht Universitet, Holland. Undersøgelser af fossile blade fra Skidendam og Holmegårds Mose afsluttet. Kulstof-14 dateringer udført. Alder-dybde profil beregnet på grundlag af bly-210 dateringer. I samarbejde med Utrecht Universitet er der udarbejdet nye kalibreringskurver for beregning af CO₂ koncentrationer. Udkast til to artikler er udarbejdet. Rapport vedr. resultater fra Holmegårds Mose foreligger. Uddannelse af fire studenter fra Københavns Universitet (speciale samt afløsningsopgave).

Projektperiode: 1997-2000

Præsentation/rapportering: Science og andet internationalt tidsskrift i 2001.

Projektansvarlig: Bent Aaby, NNU

Samarbejdspartnere: Utrecht Universitet (R. Wagner, H. Fischer)

Eksterne tilskud: Til forbrug i året SNF 341.846 kr

F0242 Langtidsudviklinger i vegetationen i forhold til ændringer i agrare systemer i den sydlige del af Holland. Sagsnr. 4161

Projektbeskrivelse: Sammenligning af pollen- og makrofossildata fra Holland og Danmark vedrørende forhistorisk bebyggelse og landbrug fra neolitikum til middelalder. Projektet er afsluttet og der er udarbejdet to manuskripter.

Projektperiode 1999-2000

Præsentation/rapportering: 2 artikler publiceres i Vegetation History and Archaeobotany 2001.

Projektansvarlig: Sabine Karg

Samarbejdspartnere: Universitetet i Leiden, Holland.

Projekter der stadig løber i år 2000

0203 Nydam mose - geobotaniske undersøgelser

Projektbeskrivelse: Publikation af de geobotaniske undersøgelser 1989-99. Manuskript er udarbejdet, og revision foregår.

Projektperiode: 1989-2001.

Projektansvarlig: Charlie Christensen, NNU.

Præsentation/rapportering: Artikel i Vegetation History and Palaeobotany i 2001.

Samarbejdspartnere: NNU, NMF, Bevaringsafdelingen samt Else Kolstrup, Uppsala Universitet.

F0227 Fortid og Flora - et Forskningsrådsprojekt. Sagsnr. 4131

Projektbeskrivelse: NNU deltager i projektet og er ansvarlig for delprojektet: Kvantitativ vegetationsbeskrivelse ved pollenanalyse. Delprojektet skal foretage en række pollenanalyser i søer og moser i Himmerland og på Midtjylland for at vurdere vegetationsudviklingen og belyse samspillet mellem mennesker og natur gennem de seneste årtusinder. Der er i årets løb foretaget en række pollenanalytiske analyser af Dalby Sø samt foretaget en del kulstof-14 dateringer. Der er udarbejdet manuskripter til flere kapitler i en fælles bogproduktion. BAa har ledet projektet og der er afholdt en konference.

Projektperiode: 1995-2001.

Præsentation/rapportering: Bogproduktion (International monograf) samt en række vid. artikler.

Projektansvarlig: Bent Aaby

Samarbejdspartnere: Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Landbohøjskolen, GEUS, Forskningscenter for Skov og Landskab og RUC.

Eksterne tilskud: SHF, SNF, SSVF, SJVF 537.110 kr.

F0232 Kongemosebopladsen - geobotaniske undersøgelser*Projektbeskrivelse:* Publicering af de geobotaniske undersøgelser i St. Åmose 1954-56. Udgraveren Svend Jørgensens pollendata er indtastet i programmet Tilia og 13 pollendiagrammer er trykklare. Profilopmålinger og lagbeskrivelser er gennemgået og tolket.

Projektperiode: 1999-2002

Præsentation/rapportering: Nordiske Fortidsminder.

Projektansvarlig: Charlie Christensen, NNU.

Samarbejdspartnere: Peter Vang Petersen, Danmarks Oldtid, og Nanna Noe Nygaard, Geologisk Institut.

Eksterne tilskud: 67.500 kr.

F0238 Peatland Protection and Management in Central and Eastern Europe - PEP.

Sagsnr. 4171

Projektbeskrivelse: Udarbejdelse af strategiplan (1. år) og handlingsplan (2.år) for identifikation og bevaring af vådområder i 8 centra- og østeuropæiske lande (Estland, Letland, Litauen, Hviderusland, Ukraine, Polen, Tjekkiet og Slovakiet) med henblik på ansøgning om økonomisk støtte til bevaring af værdifulde naturområder i disse lande. Ansøgning fremsendes til GEF (Global Environmental Facilities). Der er udarbejdet strategiplan og handlingsplan delvis udarbejdet. Der har været afholdt en del work shops i div. europæiske lande. Arbejdet Samarbejde med Institutioner i Holland, Tyskland, England mm. Tidsforbrug 35,0 uger; *Projektperiode:* 1998-2001

Projektperiode: 1999-2001.

Præsentation/rapportering: Rapportering til Miljøstyrelsen og GEF

Projektansvarlig: Bent Aaby

Samarbejdspartnere: Miljøstyrelsen, Wetland International, IGCP, 8 deltagerlande samt en række kontaktpersoner i Europa.

Eksterne tilskud: Bevilling fra Miljøstyrelsen 900.737 kr

F0243 Arkæobotaniske undersøgelser af materiale fra Sønderjylland fra perioden Neolitikum til middelalder. Sagsnr. 4162

Projektbeskrivelse: Arkæobotaniske undersøgelser af materiale udtaget under udgravning af en række lokaliteter i Sønderjylland. Lokaliteterne dækker perioden fra neolitikum til middelalder. Der

er lavet en del foreløbige analyser og materiale fra en række pladser er vurderet med henblik på mere detaljerede analyser.

Projektperiode: 1999-2001

Præsentation/rapportering: NNU Rapporter og videnskabelige publikationer.

Projektansvarlig: Sabine Karg

Samarbejdspartnere: Haderslev Museum samt Universitetet i Kiel.

F01015 Agrar 2000 - et forskningsrådsprojekt. Sagsnr. 4136

Projektbeskrivelse: Hovedprojektet har til formål at belyse det agrare landskab fra Kristi fødsel til det 21. århundrede. NNU er ansvarlig for delprojektet: Forhistorisk og tidlig historisk agrarøkonomi baseret på makrofossildata. I årets løb er der foretaget nye analyser af udvalgte fundgrupper, herunder et antal nye makrofossilundersøgelser af materiale, der allerede ligger i magasinerne (på Nationalmuseet eller lokalmuseerne). Der fokuseres især på prøver fra brandtomter, samt på et fundmateriale, der har fået en del opmærksomhed inden for de allerseneste år - nemlig forkullede planterester fra slaggegruber tilhørende forhistoriske jernudvindingsovne.

Projektperiode: 1999 – 2002

Præsentation/rapportering: International monografi samt videnskabelige artikler og rapporter

I 2000 er udkommet NNU Rapport nr. 18, NNU Rapport nr. 19, NNU Rapport nr. 34, NNU Rapport nr. 35. En artikel er i trykken.

Projektansvarlig: David Robinson

Samarbejdspartnere: Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Landbohøjskolen og GEUS.

Eksterne tilskud: SHF, SNF, SSVF, SJVF 110.000 kr.

Projekter igangsat i år 2000

F0122 Slotseng. Geobotanisk undersøgelse af lagserie i dødishul.

Projektbeskrivelse: Feltarbejde under årets udgravning i dødishul indeholdende en komplet senglacial lagserie med udkastede rensdyrknogler fra Hamburgkulturen. Fundet er unikt i Danmark, og der er indledt samarbejde med flere institutioner om kommende bearbejdelse og publikation.

Projektperiode: 2000-2002? Udgravningen forventes afsluttet i 2001.

Præsentation/rapportering: Nationale og internationale tidsskrifter.

Projektansvarlig: Charlie Christensen, NNU. Udgraver er Danmarks Oldtid, Nationalmuseet.

Samarbejdspartnere: Jørgen Holm, Zoologisk Museum og Geologisk Institut.

Eksterne tilskud: Udgravningen blev i 2000 betalt af Statens Humanistiske Forskningsråd. Til 2001-undersøgelserne er der opnået støtte fra Augustinius-fondet o.a.

MARINARKÆOLOGI

Projekter afsluttet i år 2000

F0305 + F0319 Vendisk søfart (sagsnr. 7232)

Projektbeskrivelse: Ph.d.-projekt omkring Odermundingsområdets søfart i vikingetid og tidlig middelalder.

Projektperiode: 1997-2000.

Præsentation/rapportering: Planlagt monografi i serien PNM Studies foruden artikler i internationale og polske arkæologiske tidsskrifter

Projektansvarlig: George Indruszewski, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Muzeum Narodowe, Szczecin, Bodendenkmalpflege, Schwerin, Universität Greifswald og Szczecin Universitet.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 409.000 kr.

F0306 Skibstekniske beregninger af fortidens skibe (sagsnr. 7274)

Projektbeskrivelse: Efterhånden som rekonstruktionen af de arkæologiske skibsfund skrider frem, åbner der sig muligheder for skibstekniske analyser og beregninger af skibene og for en sammenligning på dette grundlag. De dokumentationstekniske og skibstekniske spørgsmål i denne forbindelse behandles.

Projektperiode: 1994-2000. Afsluttet.

Præsentation/rapportering: Ph.d.-afhandling, der er publiceret i monografi og lagt på "Nettet".

Projektansvarlig: Kenn Jensen, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Institut for Skibs- og Havteknik, DTU.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 93.000 kr.

F0310 MARES (sagsnr. 7255)

Projektbeskrivelse: Projektet "Museological and Archaeological Revitalisation of Early Shipfinds" udvikler metoder for bevaring og udstilling af skibsfund, der er udgravet og behandlet før tilfredsstillende konserveringsteknikker blev udviklet. Endvidere forøger projektet de enkelte skibsfunds værdi ved en forskningsmæssig nyvurdering af fundene. Konkret omfatter projektet en nyopstilling af Utrecht-skibet og en forskningsmæssig nybearbejdning af Utrechtskibet og den bevarede egebåd fra Nydam.

Projektperiode: 1998-2000.

Præsentation/rapportering: Ny udstilling af Utrechtskibet åbnet 27/11-99. Utrecht forskningsresultater planlægges publiceret i BAR eller IJNA i 2001, Nydam forskningsresultater i den planlagte, engelsksprogede monografi om Nydamfundet (se 0308 Nydam mosefund)

Projektansvarlig: Jan Bill, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Archäologisches Landesmuseum der Christian-Albrechts Universität, Schleswig; Centrall Museum Utrecht, Bevaringsafdelingen ved Nationalmuseet i Danmark.

Tilskud: EU og Centraalmuseum Utrecht: 2,3 mill. kr (hele perioden, alle NM aktiviteter), Grundforskningsfonden: 1,1 mill kr (hele perioden, incl værdi af arbejdstid).

Grundforskningsfondens tilskud i 2000 udgør 52.000 kr.

Projekter der stadig løber i år 2000

F0301 Mennesket og havet i stenalderen (sagsnr. 7211)

Projektbeskrivelse: Med udgangspunkt i havets betydning for mennesket, bebyggelsesmæssigt, erhvervmæssigt og kommunikativt, bearbejdes stenalderkystbebyggelsen på Vestfyn og i Østjylland. Arbejdet vedrørende Tybrind Vig er afsluttet med henblik på publikation i 2001. De øvrige projekter fortsætter. Arbejdet foregår som et tværvideenskabeligt projekt med deltagelse af kvartærgeologi, botanik og kvartærzoologi.

Projektperiode: 1997-2003. Forlænget.

Præsentation/rapportering: Publiceres i monografiform og som artikler.

Projektansvarlig: Søren H. Andersen, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Afdelingen for forhistorisk arkæologi, Aarhus Universitet, Moesgård Museum, GEUS, Zoologisk Museum, University of Cambridge, University of Newcastle og Durham, Stockholms Universitet.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 1.134.000 kr.

F0303 Skuldelev-skibene (sagsnr. 7242)

Projektbeskrivelse: Arbejdet med dokumentation og analyse af Skuldelevfundets fem fartøjer på grundlag af det arkæologiske materiale og eksperimental-arkæologiske undersøgelser af skibene afsluttedes i 1996 med færdiggørelsen af rapport om "Roar Ege"-eksperimentet, den monografiske bearbejdning af fundet forventes afsluttet i 2001.

Projektperiode: 1962-2002.

Præsentation/rapportering: "Roar Ege"-rapporten udgivet i 1997 på dansk i Vikingeskibshallens rapportserie, og Skuldelevmonografien udgives i 2001-02 på engelsk i serien Ships & Boats of the North.

Projektansvarlig: Ole Crumlin-Pedersen, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Vikingeskibshallen; Professor, dr.phil. Olaf Olsen.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 627.000 kr.

F0304 Large Cargo Vessels in Danish Waters, AD 1000-1250 (sagsnr. 7249)

Projektbeskrivelse: Søhandelens karakter i middelalderen analyseres med udgangspunkt i fund af middelalderlige storskibe i danske farvande.

Projektperiode: 1997-2000.

Præsentation/rapportering: Planlagt udgivelse i serien Ships & Boats of the North.

Projektansvarlig: Anton Englert, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Christian-Albrechts-Universität, Kiel.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 304.000 kr.

F0307 + F0323 Søforsvar og militær organisation i Danmark 200-1300 e.Kr. (sagsnr. 7224)

Projektbeskrivelse: Søforsvarsanlæggene og deres sammenhæng med den militære organisation beskrives på baggrund af det arkæologiske kildemateriale.

Projektperiode: 1994 - 2003

Præsentation/rapportering: Post-doc. projekt, fremlægges som monografi, samt i artikler. Desuden publiceres to konferencer afholdt under projektet i PNM.

Projektansvarlig: Anne Nørgård Jørgensen

Samarbejdspartnere: Civilisation & Konflikt, NM, RAS,

Tilskud: Grundforskningsfonden: 138.000 kr; SHF 20.000 kr, RAS 30.000 kr.

F0308 Nydam mosefund (sagsnr. 4362 og 7244)

Projektbeskrivelse: Publikationsforberedelse for projektet, som blev gennemført i perioden 1989-97. En supplerende bevaringsundersøgelse i mosen er gennemført i forbindelse med udgravning af ca. 4 m² urørt fundlag og der er i 2000 gennemført en totaldækkende detektorundersøgelse af mosearealet.

Projektperiode: 1989-2003, projektet fortsættes

Præsentation/rapportering: Undersøgelsesresultaterne publiceres i 2 bind i serien "Ships and Boats of the North". Resultater formidles løbende i fagrelevante tidsskrifter og bøger.

Foreløbig afrapportering i bl.a. Nationalmuseets Arbejdsmark 1999.

Projektansvarlig: Flemming Rieck, NMU, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Stiftung Schloss Gottorf, Schleswig.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 539.000 kr.

F0309 Ladby-fundet (sagsnr. 7245)

Projektbeskrivelse: Skibsgraven fra Ladby - en nyvurdering.

Projektperiode: 1993-2001.

Præsentation/rapportering: Ph.d.-afhandling, der udgives i serien Ships & Boats of the North i udvidet form med bidrag af Vibeke Bischoff, Kenn Jensen og Peter Henriksen.

Projektansvarlig: Anne C. Sørensen, NMF, Forskningsafdelingen

Samarbejdspartnere: Kerteminde Museum. Odense Bys Museum

Tilskud: Grundforskningsfonden: 75.000 kr.

F0311 + F0339 Middelalderbyens havn (sagsnr. 7223 + 7233)

Projektbeskrivelse: Sammenhængen mellem købstædernes topografiske og organisatoriske udvikling og deres funktion i transport- og kommunikationslandskabet belyses ud fra arkæologiske, historiske og kartografiske kilder

Projektperiode: 1998 - 2003. Projektet fortsættes

Præsentation/rapportering: Post-doc. projekt, fremlægges som monografi, samt i artikler. Desuden publiceres konference afholdt under projektet i PNM.

Projektansvarlig: Jan Bill

Samarbejdspartnere: Lokalmuseerne, Lunds Universitet, Riksantikvarieämbetet i Lund

Tilskud: Grundforskningsfonden: 553.000 kr.

F0312 NAVIS I + II (sagsnr. 7276)

Projektbeskrivelse: Europæisk samarbejde om etableringen af en forsknings- og formidlings-database på Internettet omhandlende europæiske skibsfund og skibsafbildninger fra før 1200.

Projektperiode: 1996-2002.

Præsentation/rapportering: Databasen er åben for offentligheden.

Projektansvarlig: Jan Bill, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Museum für Antike Schifffahrt, Mainz (projektledelse).

Tilskud: Grundforskningsfonden 25.000 kr. EU 177.000 kr.

F0322 In situ preservation studies (sagsnr. 7275)

Projektbeskrivelse: Studier af sammenhængen mellem miljøfaktorer på arkæologiske lokaliteter og organiske og metalliske materials bevaring.

Projektperiode: 1997 - 2003

Præsentation/rapportering: Post-doc. projekt, fremlægges i artikler. Desuden redigeres konference der afholdes i forbindelse med projektet, og som publiceres i PNM.

Projektansvarlig: David Gregory

Samarbejdspartnere: Bevaringsafdelingen, NM,
Tilskud: Grundforskningsfonden 265.000 kr

F0326 Fiskeri i den vestlige Østersø i vikingetid og middelalder (sagsnr. 7234)

Projektbeskrivelse: Fiskeriets betydning for samfundet og bebyggelsesudviklingen ved kysten skal belyses ud fra arkæologisk kildemateriale.

Projektperiode: 1999 - 2002.

Præsentation/rapportering: Ph d.- afhandling. Publikation i NMF regi foruden artikler i lokale og internationale tidsskrifter.

Projektansvarlig: Jochen Meyer, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Center for Maritim og Regional Historie, Esbjerg, Næstved Museum, Sydsjællands Museum, Museet Falsters Minde og Bornholms Museum.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 305.000 Kr.

F0328 Scandinavian Cog Finds (sagsnr. 7250)

Projektbeskrivelse: Primary documentation and analysis of nine cog finds of the thirteenth and fourteenth centuries in Scandinavian waters, with emphasis on the role of this vessel type in the north european economy and on the range of variation possible within a particular type.

Projektperiode: 1999 - 2003.

Præsentation/rapportering: Planlagt monografi i serien Ships and Boats of the North samt artikler i diverse fagtidsskrifter.

Projektansvarlig: F. Hocker.

Samarbejdspartnere: Södertörns Högskola, Stockholms og Fotevikens Museum.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 148.000 Kr.

F0329 Arkitekturen i 1500- og 1600-tallets skibsbyggeri (sagsnr. 7251).

Projektbeskrivelse: Ph. D.-projekt med udgangspunkt i skibsfund fra renæssancen. Projektets hovedsigte er at undersøge udviklingen af formgivningsredskaber anvendte til byggeriet af store skibsskrog.

Projektperiode: 1998 - 2002.

Præsentation/afrapportering: Planlagt monografi i serien Ships & Boats of the North.

Projektansvarlig: Christian Lemée, NMF, Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Kunstakademiets arkitektskole.

Tilskud: Grundforskningsfonden, 272.000 Kr.

F0331 Hjortspring (sagsnr. 7256)

Projektbeskrivelse: Revurdering af Hjortspringfundet på baggrund af en lokalt fremstillet, nøjagtig rekonstruktion af fartøjet og en systematisk dokumentation og test af dette.

Projektperiode: 1999 - 2001

Præsentation/rapportering: Publiceres på engelsk i monografiserien Ships & Boats of the North

Projektansvarlig: Ole Crumlin-Pedersen

Samarbejdspartnere: NM, Vikingeskibsmuseet, Hjortspringlauget på Als

Tilskud: Grundforskningsfonden 74.000 kr

F0332 3-D- opmåling (sagsnr. 7271)

Projektbeskrivelse: Udvikling af metoder for tredimensionel opmåling under arkæologiske udgravninger og ved dokumentation af store, arkæologiske genstande, f.eks. skibstømmer

Projektperiode: 1998 - 2003

Præsentation/rapportering: Publiceres i Handbook of Archaeological Ship Documentation and Analysis (se F0337)

Projektansvarlig: Fred Hocker

Samarbejdspartnere: NM

Tilskud: Grundforskningsfonden 421.000 kr

F0333 Rekognoscering og seismik (sagsnr. 7273)

Projektbeskrivelse: Udvikling af metoder for tredimensionel opmåling under arkæologiske udgravninger og ved dokumentation af store, arkæologiske genstande, f.eks. skibstømmer

Projektperiode: 1998 - 2003

Præsentation/rapportering: ??

Projektansvarlig: David Gregory

Samarbejdspartnere: NM

Tilskud: Grundforskningsfonden 397.000 kr

F0335 AUV (sagsnr. 7278)

Projektbeskrivelse: Development of an Autonomous Underwater Vehicle (AUV) as a platform for carrying out reconnaissance and mapping of submerged archaeological sites.

Projektperiode: 1999 - 2001.

Præsentation/rapportering: Slutrapport til de involverede myndigheder samt diverse artikler i fagtidsskrifter.

Projektansvarlig: F. Hocker.

Samarbejdspartnere: Maridan A/S, Hørsholm.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 1.100.000 Kr. (hele perioden), heraf -224.000 kr i 2000. Erhvervsfremmestyrelsen: 4.300.000 Kr. (hele perioden).

F0336 Roskildeskibene (sagsnr. 4306 og 4367)

Projektbeskrivelse: Fortsat bearbejdning af 9 skibsvrag fra museumshavnen i Roskilde udgravet i perioden 1996-97. Arbejdet i 2000 var centreret om 1:1 optegning af arkæologisk træ, indscanning af tegninger, analyser og div. undersøgelser, Konservering af de store træmængder er indledt.

Projektperiode: 1996-2003.

Præsentation/rapportering: Endelig publikation i serien "Ships and Boats of the North". I 2000 blev der bragt en fyldig beskrivelse af skibsfundene i monografien "Civitas Roskald", som blev udgivet af Roskilde Museum.

Projektansvarlige: Morten Gøthche (NMU), Hanne Marie Myrhøj (NMU) og Jan Bill (NMF), Forskningsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Roskilde Museum, Vikingeskibsmuseet.

Tilskud: Privat fond (i alt 6 mill. kr.), i 2000 anvendt kr. 1.620.095. Der vil være behov for yderligere tilskud til projektet allerede i 2001.

F0334 +F0337 Handbook of Archaeological Ship Documentation and Analysis (HASDA) (sagsnr. 7277)

Projektbeskrivelse: Production of a comprehensive manual of techniques for the documentation and analysis of ship remains, based on the experience of staff in Roskilde and on new developments made in the 4th division of NMF.

Projektperiode: 1999 - 2003.

Præsentation/rapportering: Planlagt publikation i monografi såvel som foreløbige artikler om særlige aspekter af projektet.

Projektansvarlig: Fred Hocker.

Samarbejdspartnere: DKC.

Tilskud: Grundforskningsfonden: 377.000 Kr.

Projekter igangsat i år 2000

U. nr. Skotske bådgrave

Projektbeskrivelse: Analyser af skotske gravfund med henblik på at vurdere deres klassifikation som bådgrave

Projektperiode: 2000 - 2002.

Præsentation/rapportering: Planlagt publikation som bidrag til monografi om skandinaviske grave i Skotland, samt som konferencebidrag

Projektansvarlig: Jan Bill

Samarbejdspartnere: National Museums of Scotland, University College London

Tilskud: Grundforskningsfonden: 10.000 Kr.

MIDDELALDERENS OG RENÆSSANCENS ARKÆOLOGI, HISTORIE OG KULTUR

Projekter afsluttet i år 2000

F0412 Undersøgelse og publicering af runeindskrifter fra Slesvig-Holsten.

Projektbeskrivelse. Undersøgelse og tolkning med henblik på publicering af en række ikke udgivne runeindskrifter fra sen vikingetid og middelalder.

Projektperiode. Afsluttet.

Præsentation/Rapportering. Hidtil udkommet (med trykår 2001):

1) Stoklund, Marie. 2001. Die Inschriften von Ribe, Hedeby und Schleswig und die Bedeutung der Schwedenherrschaft. In Von Thorsberg nach Schleswig. Sprache und Schriftlichkeit eines Grenzgebietes im Wandel eines Jahrtausends. Internationales Kolloquium im Wikinger Museum Haithabu vom 29. September - 3. Oktober 1994. Düwel, K. & Marold, E. & Zimmermann, Ch. (eds.). Ergänzungsbände zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde, Band 25. 111-126. Berlin New York.

2) Lerche Nielsen, M. & Stoklund, M. & Düwel, K. 2001. Neue Runenfunde aus Schleswig und Starigard/Oldenburg. Mit archäologischen Beiträgen von Gabriel, I. & Vogel, V. In Von Thorsberg nach Schleswig. Sprache und Schriftlichkeit eines Grenzgebietes im Wandel eines Jahrtausends. Internationales Kolloquium im Wikinger Museum Haithabu vom 29. September - 3. Oktober 1994. Düwel, K. & Marold, E. & Zimmermann, Ch. (eds.). Ergänzungsbände zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde, Band 25. 201-280. Berlin New York.

Projektansvarlig. Marie Stoklund

Samarbejdspartnere. Professor Klaus Düwel, Göttingen, Michael Lerche Nielsen, Institut for Navneforskning KUA, Das archäologische Landesmuseum der Christian Albrecht-Universität. Kiel: Volker Vogel, Ingo Gabriel, Professor Edith Marold, Kiel

F0413 The Fifth International Symposium on Runes and Runic Inscriptions.

Projektbeskrivelse. Drøftelser af runologiens og runeforskningens status år 2000.

Projektperiode. Afsluttet 2000. Symposiet blev afholdt 16/8-20/8 2000 på Brandbjerg Højskole ved Jelling.

Præsentation/rapportering. Der arbejdes fortsat med udgivelsen af foredragene som Proceedings i Serien Runrön, Nordiska institutionen, Uppsala universitet.

Projektansvarlig: Marie Stoklund

Samarbejdspartnere. Gillian Fellows-Jensen og Michael Lerche Nielsen, Institut for Navneforskning, KUA.

Tilskud fra Jelling Kommune, Vejle amtskommune og Letterstedska föreningen.

F0429 Danske runeindskrifers tidsfæstelse og typologi 0-1500. Sagsnr. 3971

Projektbeskrivelse. Efter den samlede udgave af "Danmarks runeindskrifter" i 1941-42 er der gjort en række væsentlige nyfund, som sammen med ny viden, fx dendrokronologiske dateringer og nytolkninger, har gjort det nødvendigt at revidere den forældede "tidsfæstelse og typologi".

Projektet har taget dateringsproblemerne op efter en gennemgang af indskrifterne med henblik på en ny kronologi for runeindskrifterne fra år 0 til 1500 og de væsentlige ændringer i skriftbrug og sprog, som de afspejler.

Projektperiode. 1/8 1999 - 31/1 2000

Præsentation/rapportering. Foredrag: Chronology and Typology of Danish Runic Inscriptions ved The Fifth International Symposium on Runes and Runic Inscriptions i august 2000. Publicering i de planlagte Proceedings

Afsluttende regnskab og rapport godkendt 13/9 2000.

Projektansvarlig: Marie Stoklund

Tilskud: Statens Humanistiske Forskningsråd: ialt 108.944,00

F0431 Rovfugle eller duer - Fugleformede fibler fra den tidlige middelalder.

Identifikation og fremlæggelse af en gruppe smykker, som ikke tidligere har været behandlet i sin helhed (hovedparten af fundene er detektorfund fra de seneste 10 år).

Projektperiode: 1999-2000.

Præsentation/rapportering: Publikation i *Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie* (manuskript afleveret til redaktionen september 2000).

Projektansvarlig: Anne Pedersen, Danmarks Middelalder og Renæssance, Danske Afdeling.

Projekter der stadig løber i år 2000

F0109 Middelalderens militære aristokrati belyst ved genstandsmateriale fra danske borge og voldsteder (sagsnummer 3972).

Projektbeskrivelse: Det militære aristokratis materielle kultur belyses ved hjælp af arkæologiske fund fra danske borge og voldsteder

Projektperiode: Oktober 1999 - 30. September 2002

Projektansvarlig: Charlotte Boje Hilligsø Andersen, ph.d.-stipendiat, Danmarks Middelalder og Renæssance

Projektet er et delprojekt af "Krigen, forsvaret og aristokratiet. Faktorer bag udviklingen af de europæiske samfund fra 500 f.Kr. - 1500 e.Kr.". Hovedansvarlig: Lars Jørgensen, Danmarks Oldtid

Samarbejdspartnere: Ph.d.-studium ved Afdeling for Middelalderarkæologi, Århus Universitet.

Vejledere er: Lektor Jan Kock, Århus Universitet, Enhedsleder Per Kristian Madsen,

Nationalmuseet og Museumsinspektør Lars Jørgensen, Nationalmuseet.

F0401 Gård, kirke og voldsted i middelalderen (sagsnr. 3021, 3022)

Projektbeskrivelse: Projektet fokuserer på aristokratiet i middelalderen ved at se på udviklingen i bosættelsesmønstre, drifstøkonomi og magtsymbolik. Sammenhængende komplekser med gård og kirke (og vandmølle) er ét undersøgelsesfelt, voldstederne et andet, kirkernes stormandskarakter et tredje, men også den øvrige landbebyggelse hører med i billedet.

Projektperiode: 1993-2005.

Præsentation/rapportering: Artikler om jern, borge og voldsteder, Hagerup voldsted, herregården Fjellerup Østergaard og Borren og Næsholm, to eksempler på dansk borgbyggeri. Voldstederne på Hjelm publiceres i 2001 i en monografi.

Projektansvarlig: Nils Engberg, Danmarks middelalder og Renæssance, Danske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Slangerup Historiske Forening, Institut for Middelalderarkæologi, Århus Universitet, Moesgård Museum, Ebeltoft Museum.

Tilskud A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene formål

F0425 Runeindskrifterne fra Lund

Projektbeskrivelse. En samlet runologisk-(by)arkæologisk-sproghistorisk undersøgelse af indskrifterne fra Lund fra vikingetid-middelalder, til belystning af tidsfæstelse og typologi, skriftbrug og -kompetance, socialt niveau og skriftvalg i bispebyens "to-skrift-samfund".

Projektperiode. Foreløbig stillet i bero.

Præsentation/rapportering. Bidrag til Nytt om runer 15 (incl nyfund fra Uppåkra) og oversigt over Lund-runeindskrifterne til HOOPS Reallexikon der Germanischen Altertumskunde er i trykken.

Projektansvarlig: Marie Stoklund.

F0427 Frederiksborg Slotskirke (1608-17) og de evangelisk-lutherske slotskapeller.

Projektbeskrivelse: Analyse og tolkning af Frederiksborg Slotskirke, der repræsenterer et højdepunkt inden for udviklingen af det evangeliske kirkerum. Slotskirken, der i sin arkitektoniske struktur afspejler de efter Reformationen ændrede krav til gudstjenesten og fyrstens nye status som landskirkens overhovede, vurderes i relation til ældre og samtidige fyrstekapeller i Nordeuropa, fortrinsvis i Danmark og Tyskland.

Projektperiode: august 1999-2001

Præsentation/rapportering: konferenceindlæg (dansk/engelsk) i 2000 (publiceret 2001).

Sammenfattende publikation (dansk/tysk).

Projektansvarlig: Hugo Johannsen, Danmarks Kirker, Danmarks Middelalder og Renæssance, Danske Afdeling.

Tilskud: Bevilling fra Carlsbergfondet til løn i 1 år (1999-2000) til Hugo Johannsen.

Projekter igangsat i år 2000

0434 Gurre slot - et kongeligt borganlæg fra middelalderen (sagsnr.3973)

Projektbeskrivelse: Projektet har til formål at foretage en detaljeret undersøgelse af det middelalderlige borganlæg ved Gurre, såvel ud fra det arkæologiske som det skriftlige kildemateriale, med henblik på en samlet publicering. Projektet omfatter arkæologiske udgravninger, herunder naturvidenskabelige undersøgelser, i foråret 2001 i forborgsterrænet omkring slotsruinen, og foretages i samarbejde med Skov-og Naturstyrelsen som led i et Naturgenopretningsprojekt i området.

Projektperiode: 2000-2002

Præsentation/rapportering: Resultaterne af undersøgelserne publiceres som en bog, der udgives i samarbejde med forlaget Wormianum.

Projektansvarlig: Vivian Etting, Danmarks Middelalder og Renæssance, Danske Afdeling

Samarbejdspartnere: Skov-og Naturstyrelsen, Helsingør Bymuseum

Tilskud: Skov-og Naturstyrelsen, Unibankfonden

U nr. Nicolas Henri Jardin

Projektbeskrivelse: Biografi om arkitekten Nicolas Henri Jardin (1720-99), der under sit ophold i Danmark 1755-71 dels opførte en lang række bygninger, dels underviste på Kunstakademiet og som har fået ry for at have indført nyklassicismen.

Projektperiode: Forventet afsluttet 2002

præsentation/rapportering: Monografi

Projektansvarlig: Ulla Kjær

Tilskud: Otte måneders løn til Ulla Kjær 2000 betalt af Bergiafonden. Tilskud til rejser til Paris og Rom betalt af hhv. Julie von Müllers fond og Christian og Ottilia Brorsons rejselægeat.

U. nr. Middelalderens borge og voldsteder - et databaseprojekt.

Projektbeskrivelse: Projektet har til formål at indsamle, systematisere og formidle resultaterne af forskningen indenfor middelalderens borge og voldsteder gennem oprettelsen af en database. Denne database skal give systematisk indgang til de arkæologiske, skriftlige, kartografiske og naturvidenskabelige kilder til samtlige borge og voldsteder. Projektet omfatter Danmark, Sydslesvig, Skåne, Halland og Blekinge, samt Norge. Databasen skal være tilgængelig for alle på Internettet.

Projektperiode: Projektet vil kunne realiseres inden for en periode på ca. 4 år

Præsentation/rapportering: Etableringen af databasen er det direkte formål med projektet. Herudover afholdes afslutningsvis en Nordisk konference med international deltagelse til præsentation af de nye forskningsmuligheder.

Projektansvarlig: Vivian Etting og Nils Engberg, Danmarks Middelalder og Renæssance, Danske Afdeling

Samarbejdspartnere: Der er nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter for de deltagende lande, som i fællesskab har udformet projektet.

Tilskud: Der ansøges om fondsstøtte til at igangsætte projektet

NYERE TIDS KULTURHISTORIE OG ETNOLOGI

Nyere tids samling

Projekter afsluttet i år 2000

F0505 Kød til byen.

Projektbeskrivelse:

Indsamling af arkivmateriale og beretninger til belysning af arbejdsliv og produktion i Den hvide Kødby.

Projektperiode: Indsamlingen afsluttet i 1998.

Afrapportering: Udgivelse af publikation i 2000: Den hvide Kødby. Kommunalt torv som ramme om privat virksomhed. Af Lene Skodborg.

Projektansvarlig: Lene Skodborg

Samarbejdspartnere: Københavns Bymuseum

Eksterne tilskud: Statens Museumsnævn

F0515 Grønlændere i Danmark.

Projektbeskrivelse: Indsamling af nedskrevne beretninger vedrørende grønlanderes møde med Danmark, danskere og dansk kultur.

Projektperiode: Pilotprojekt afsluttet i 2000 i samarbejde med Grønlandssekretariatet. En fortsættelse af projektet søges etableret i 2001.

Afrapportering: Afventer yderligere tilskud.

Projektansvarlig: Birthe Haagen

Samarbejdspartnere: Grønlandssekretariatet

F0523 Sorgenfri slot.

Projektbeskrivelse

En bygningsarkæologisk undersøgelse af Sorgenfri slot

Projektperiode: 2000

Afrapportering: Rapport afleveret til Boligministeriet i 2000

Projektansvarlig: Vibeke Andersson Møller

Samarbejdspartnere: Projektet gennemført i samarbejde med Bevaringsafdelingen

Eksterne tilskud: Tilskud fra Boligministeriet, Slots- og ejendomsstyrelsen.

Projekter der stadig løber i år 2000

F0516 Ålholm-samlingen.

Projektbeskrivelse: Dokumentation og beskrivelse af en dansk, kosmopolitisk orienteret adelsfamilies samlingsindsats gennem 250 år med særlig vægt på tiden 1740 til 1840.

Projektperiode: 1999-2001

Afrapportering: Artikel i Nationalmuseets Arbejdsmark 2001.

Projektansvarlig: Vibeke Andersson Møller og Gerd Malling

Samarbejdspartnere:

Eksterne tilskud: Projektet er finansieret af Statens Museumsnævn. Det forventes afsluttet i 2001.

F0522 Ordrupbanen.

Projektbeskrivelse: En etnologisk dokumentation af Ordrupbanen som ramme om dansk cykelsport på såvel amatør- som professionel basis.

Projektperiode: 2000-2002

Afrapportering: Rapport afleveret til Statens Museumsnævn november 2000. Publikation forventes at udkomme i 2001-02.

Projektansvarlig: Annette Vasström og Lene Skodborg

Samarbejdspartnere: Dansk Bicycle Club

Eksterne tilskud: Projektet er finansieret af Statens Museumsnævn og Københavns Amts kulturfond. Det fortsætter i 2001.

Frilandsmuseet

Projekter afsluttet i år 2000

F0519 Studiegruppe om videnskabelig skrivning, form og indhold.

Projektbeskrivelse: Formålet med gruppen er at samle og diskutere forskellige former for videnskabelig skrivning, hvad enten denne er rettet mod fagfæller eller et bredere publikum. De senere års store interesse i "ny skrivning" tages op ved egne og udvalgte "fremmede" tekster.

Præsentation/rapportering: -

Projektansvarlig: Mikkel Venborg Pedersen, Frilandsmuseet, Danske Afdeling

Samarbejdspartnere: Københavns Universitet, Odense Universitet, Roskilde Universitetscenter

F0520 Herregårdslandskabets ikonografi.

Projektbeskrivelse: Formålet er en analyse af ikonografiske elementer i et udvalgt kulturlandskab. Erstattet af F 0521.

Projektperiode: Afsluttet 2000.

Præsentation/rapportering: -

Projektansvarlig: Mikkel Venborg Pedersen, Frilandsmuseet, Danske Afdeling.

F0523 Sorgenfri Slot.

Projektbeskrivelse: Bygningshistorisk undersøgelse af Sorgenfri Slot under Nationalmuseets Konsulenttjeneste for Bygningsbevaring.

Projektperiode: Afsluttet 2000

Præsentation/rapportering: Rapport over undersøgelserne

Projektansvarlig: Vibeke Andersson Møller, Nyere Tids Samling og Niels Erik Jensen, Frilandsmuseet, Danske Afdeling

Samarbejdspartnere: Den kgl. Bygningsinspektør og enheder på Nationalmuseet.

Museet for Danmarks Frihedskamp og Frøslevlejrens museum

Projekter afsluttet i år 2000

F0501 De loyale oprørere.

Projektbeskrivelse: *Målet er at belyse den nationalt-borgerlige modstandsbevægelses opståen og udvikling 1940-45 gennem studiet af organisationerne "De frie Danske", "Hjemmefronten" og "Studenternes Efterretningstjeneste".*

Projektperiode: Afsluttet 2000.

Præsentation/rapportering: Peter Birkelund: "De loyale oprørere", Odense Universitetsforlag 2000, forsvaret som Ph.d.-afhandling på Københavns Universitet d. 6. oktober 2000.

Projektansvarlig: Peter Birkelund, tidl. Frihedsmuseet, siden marts 1998 arkivar ved Rigsarkivet.

Samarbejdspartnere: Københavns Universitet

Eksterne tilskud: 900.000 kr. fra Radio Parts Fonden.

Projekter der stadig løber i år 2000

F0503 Sabotageorganisationen BOPAs historie.

Projektbeskrivelse: En undersøgelse af sabotageorganisationen BOPAs historie set i dansk og europæisk perspektiv.

Projektperiode: 1996-2002

Præsentation/rapportering: En monografi

Projektansvarlig: Esben Kjeldbæk

Samarbejdspartnere: -

Eksterne tilskud: Kulturministeriets forskningspulje 1995

F0504 Partiet Dansk Samlings ideologiske og politiske udvikling 1936-47 anskuet i et sammenlignende europæisk perspektiv.

Projektbeskrivelse: En historisk undersøgelse af Dansk Samlings udvikling, som klarlægger baggrunden for partiets rolle i modstandsbevægelsen, og som lægger op til en diskussion af begreberne fascisme og antifascisme som alternativer til det parlamentariske demokrati.

Projektperiode: 1989-2001.

Præsentation/rapportering: Henrik Lundbak: "Staten stærk og folket frit", Museum Tusulanums Forlag 2001 (udkommer april). Forsvares som disputats ved Københavns Universitet d. 4. maj 2001.

Projektansvarlig: Henrik Lundbak

F0509 CAMP2.

Projektbeskrivelse: Formålet er at gøre genstands-, billed- og dokumentmateriale vedr. danske koncentrationslejrfanger tilgængeligt via Internettet.

Projektperiode: 1998-2001

Præsentation/rapportering: Database søgbar over Internettet med fuldstændig registrering af Frihedsmuseets materiale vedr. danske koncentrationslejrfanger og til dels digitale gengivelser af selve materialet.

Projektansvarlig: Henrik Lundbak

Samarbejdspartnere: Pixelpark, Berlin (projektledelse), Gedenkstätte Sachsenhausen, Yad Vashem, Jerusalem, Falstadminnet, Norge, Oxford Computer Consultants (edb-software), Colormedia, Schweiz (scanning).

Eksterne tilskud: 50 % medfinansiering fra EU-kommissionen op til max. 450.000 kr.

KLASSISK OG NÆRORIENTALSK ARKÆOLOGI

Projekter afsluttet i år 2000

F0610 Antiquities from Cyprus in Copenhagen.

Projektbeskrivelse: Et udvalg af oldsager fra Cypern i nationalmuseets Antiksamling og i Ny Carlsberg Glyptotek bearbejdes og publiceres.

Projektperiode: 1999-2000. Afsluttet 2000.

Præsentation: Videnskabeligt katalog.

Projektansvarlig: Bodil Bundgaard Rasmussen, Antiksamlingen, Udenlandske Afdeling
Samarbejdspartnere: Professor V.Karageorghis, A.G.Leventis Foundation og Anne Marie Nielsen, Ny Carlsberg Glyptotek samt John Lund, Antiksamlingen, Udenlandske Afdeling.

Tilskud: A.G.Leventis Foundation.

F0612 P.O.Brøndsted - arkæolog og antikvar.

Projektbeskrivelse: En undersøgelse og vurdering af P.O. Brøndsteds virke som arkæolog og antikvar i begyndelsen af 1800-tallet: hans arkæologiske studier i Grækenland og de deraf afledte publikationer, hans erhvervelser af oldsager til Prins Christian Frederiks Vasecabinet samt hans egen samling af antikker.

Projektperiode: 1999-2000. Afsluttet 2000.

Præsentation: Artikel i publikation fra Ny Carlsberg Glyptotek marts 2000. Seminar afholdt i samarbejde med Møntsamlingen.

Projektansvarlig: Bodil Bundgaard Rasmussen, Antiksamlingen, Udenlandske Afdeling

Projekter der stadig løber i år 2000

F0601 Dansk arkæologi i Tunesien i begyndelsen af 1800-tallet.

Projektbeskrivelse: Danske arkæologer og antikvarer ydede en pionerindsats i den tidlige udforskning af Tunesien. C.T. Falbe, der var dansk generalkonsul i landet fra 1821-1832, er den betydeligste aktør, og forskningen har naturligt nok hidtil koncentreret sig om ham. Det aktuelle projekt sætter fokus på to af Falbes forgængere på posten: Carl Christian Holck, der var konsul fra 1801 til 1810 og Andreas Christian Gierlew, der fungerede fra 1815 til 1820. De indsamlede – i lighed med Falbe - oldsager, der indgår i Antiksamlingen og gjorde optegnelser af arkæologisk interesse.

Projektperiode: 1997-2003.

Præsentation/rapportering: I år 2000 udkom to artikler om Falbes aktiviteter i Tunesien samt et bidrag om A.C. Gierlew til en italiensk kongresberetning, der blev udgivet i Velletri. Projektet tænkes afsluttet med en større samlet publikation.

Projektansvarlig: John Lund, Antiksamlingen, Udenlandske Afdeling.

F0602 Arkæologi og historie: Keramik fra det østlige Middelhavsområde i hellenistisk og romersk tid.

Projektbeskrivelse: Projektet har til formål at kortlægge overordnede strømninger og tendenser i keramikproduktion og -brug i det østlige Middelhavsområde fra ca. 323 f.Kr. til 700 e.Kr. I en større sammenhæng sigter undersøgelsen mod at afdække mulighederne for at bruge keramik som kildemateriale til belysning af f.eks. økonomiske og samfundsmæssige forhold i

undersøgelelsesområdet, og perspektiverne i arbejdet rækker herved længere end til beskæftigelse med de enkelte potteskår.

Projektperiode: 1997-2001.

Præsentation/rapportering: I 2000 udkom et antal videnskabelige artikler, og flere er i trykken. På et senere tidspunkt ventes de samlede resultater at indgå i en større afhandling.

Projektsansvarlig: John Lund, Antiksamlingen, Udenlandske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Institut for Klassisk Arkæologi, Aarhus Universitet; Institut for Arkæologi og Etnologi, Københavns Universitet; forskningsnetværket ROCT (se 0605).

F0604 Korinthisk keramik, et case-study til belysning af keramik som arkæologisk kildemateriale (sagsnr. 4060 afs. 91)

Projektbeskrivelse: Projektet undersøger keramikens betydning som arkæologisk kildemateriale vedrørende relationerne mellem Grækenland og det vestlige Middelhavsområde. Som case-study er valgt korinthisk keramik fra perioden ca. 720 - ca. 550 f.Kr. til belysning af forholdet mellem keramikens produktionssted (Korinth), en aftager i Grækenland (Athen) samt en vestlig modtager af korinthisk keramik (Pithekkoussai).

Projektperiode: 1997-2001/2. Afhandlingens afslutning udsat på grund af barsel.

Præsentation/rapportering: Ph.D. afhandling.

Projektsansvarlig: Hanne Thomasen, Bodil Bundgaard Rasmussen, Antiksamlingen, Udenlandske Afdeling.

Samarbejdspartnere: Institut for Arkæologi og Etnologi, Københavns Universitet; Professor D. Ridgway, University of Edinburgh.

Tilskud: Kulturministeriet, Forskerakademiet.

F0605 ROCT.

Projektbeskrivelse: Netværk etableret af det belgiske forskningsråd (the National Fund of Scientific Research, Belgium). ROCT står for "Roman Crafts and Trade" - den officielle titel er "Crafts and Trade in the Roman West and East". Formålet er at skabe et forum for belgiske og udenlandske forskere på postdoc niveau med forskellige specialer inden for romersk kunstindustri (keramik, metal, glas) med henblik på at udvikle fælles forskningsstrategier og analysemetoder.

Projektperiode: 1996-2001

Præsentation/rapportering: Den 19.-20. maj 2000 deltog John Lund i et stort, internationalt symposium med titlen: "The Economy of Roman Pottery" ved det Katolske Universitet i Leuven. - Det er tanken, at der løbende skal publiceres artikler skrevet af deltagere i netværket i internationale tidsskrifter.

Projektsansvarlig: John Lund, Antiksamlingen, Udenlandske Afdeling (for hele ROCT: professor Marc Waelkens, det Katolske Universitet i Leuven.)

Samarbejdspartnere: Netværkets deltagere er arkæologer og naturvidenskabsmænd fra blandt andet Belgien, Danmark, Frankrig, Polen, Storbritannien, Tyrkiet og Tyskland.

Tilskud: Netværket (herunder kongresser) finansieres fuldt ud af det belgiske forskningsråd.

F0614 Græsk keramik i Etrurien - et studie til belysning af primær og sekundær anvendelse af græsk keramik og disse forholds betydning for keraamikens rolle i formidlingen af den klassiske oldtid.

Projektbeskrivelse: Oldtidskeramik med malede motiver var kendt fra Italien tilbage i 1600-tallet, og i lang tid var man af den opfattelse, at keramikken var fremstillet i Italien. Først i slutningen af 1700-tallet blev man klar over, at der var tale om "pure Greek workmanship". I de ca. 200 år der er gået siden da, har forskningen især fokuseret på motiverne som en kilde til mytologi og daglidag, på

malere, pottemagere, former, teknik og indskrifter, mens nyere forskning i højere grad sætter fokus på distribution, handel og funktion.

Projektperiode: 1999-2000/2001 Afslutning udsat til 2001 på grund af andre opgaver.

Præsentation: Artikel i Acta Hyperborea

Projektansvarlig: Bodil Bundgaard Rasmussen

Tilskud: Frikøb via Nationalmuseets forskningspulje.

Projekter igangsat i år 2000

F0613 Antikken genopdaget.

Projektbeskrivelse: Studier af antikke samlingers tilblivelse og betydning for opbygningen af europæiske nationale elitors identitet, herunder især kunstnerens rolle som antikrådgiver for statsmagten.

Projektperiode: 2000-2002

Præsentation: I 2000 er afholdt et seminar og to artikler publiceret i "Between Orient and Occident".

Projektansvarlig: Bodil Bundgaard Rasmussen. Anne Haslund Hansen medlem af netværket.

Samarbejdspartnere: Institut for Arkæologi og Etnologi, Københavns Universitet - ansvarlig for netværket.

Tilskud: Statens humanistiske Forskningsråd. bevillingen forvaltes af Instituttet.

NUMISMATIK

Projekter der stadig løber i år 2000

F0701 Sylloge Graecorum Copenhagen. Supplementsbind til videnskabelig katalog (sagsnr. 3905)

Projektbeskrivelse: Den store græske samling på over 20.000 mønter blev udgivet i København 1942-1979 (genudgivet i USA 1982-1992). Projektet er udarbejdelsen af supplementsbind over de mange store nyerhvervelser som er blevet foretaget i perioden op til 1996.

Projektperiode: 1997-2001.

Præsentation/afrapportering: Udkommer som selvstændigt bind i international serie.

Projektansvarlig: Jørgen Steen Jensen.

Tilskud: Carlsbergfondet.

F0704 Montomløbet i Normandiet c.800-c.1600. (sagsnr. 4046)

Projektbeskrivelse: Projektets formål er at beskrive udviklingen af møntomløb i Frankrig ud fra en analyse af et kopus over møntfund. Parametre som omløbstid og fremmede mønters benyttelse analyseres for at se om kongemagten kunne kontrollere møntomløbet. Der har været foretaget to forskningsrejser til Frankrig i 2000.

Projektperiode: 1997-2003

Præsentation/afrapportering: Manuskriptet er under udarbejdelse og forventes afsluttet ultimo april 2001. Planlægges udgivet som bind af serien "Trésors Monétaires", Bibliothèque Nationale de France. Forventet afslutning (trykning af afhandlingen) 2003.

Projektansvarlig: Jens Christian Moesgaard.

F0706 Romerske fundmønter fra Danmark.

Projektbeskrivelse: På baggrund af en allerede etableret arbejdsdatabase, der udgør et corpus over samtlige fund af romerske mønter fra det nuværende Danmark, udarbejdes ny- eller finbestemmelser af specielt et større antal ældre fund, mens gennemgangen af romermønternes kontekst er i en begyndelsesfase. blive forfinet.

Projektperiode: 1999-2004/05

Præsentation/afrapportering: Dels monografi som del af den tyske Fundmünzen-serie dels at stille det til rådighed på internet med løbende opdatering. Corpusarbejdet forventes afsluttet 2004/05, hvorefter danefætilvæksten vil blive indtastet løbende. En foreløbig syntese over fundene fra Jylland forventes afsluttet i begyndelsen af 2002.

Projektansvarlig: Jens Christian Moesgaard.

Samarbejdspartnere: Lene Rold (DOK)

ETNOGRAFI

Projekter der stadig løber i år 2000

F0801 The Everyday Life of Mongol Pastoralists - En Videnskabelig bearbejdning af H. Haslund-Christensens Samlinger fra Mongoliet (1936-1939).

Projektbeskrivelse: Arbejdet omfatter katalogisering og etnografisk analyse af ca. 1200 genstande, der belyser den rige og varierede materielle kultur hos 20 forskellige Mongol-grupper i 1930ernes Indre Mongoli. Det er projektets mål at præsentere dette kildemateriale i en etnografisk-komparativ analyse, hvor sociale og kulturelle aspekter af dagliglivet veksler med tekniske, typologiske, stilistiske og kulturhistoriske data. Endelig præsenteres samlingens oprindelses- og tilblivelseshistorie.

Projektperiode: 1996 - 2001

Præsentation: Udgives i Carlsbergfondets serie: The Carlsberg Foundation's Nomad Research Project. Chefredaktør: Ida Nicolaisen.

Projektansvarlig: Christel Braae

Samarbejdspartnere: Laboratoire d'Ethnologie/Musée de l'Homme (Paris), Museum of National History (Ulaanbaatar), Den Kgl. Veterinær og Landbohøjskole (Kbh.).

Tilskud: Carlsbergfondet, kr. 1.300.000,00

F0803 Musikantropologisk undersøgelse af mongolsk folkemusik fra Henning Haslund-Christensens indsamlingsmateriale (1928-1939).

Projektbeskrivelse: Katalogisering af såvel lydseksempler som instrumenter, transskribering af lyd materialet og en musikantropologisk analyse samt bearbejdning af andet materiale med betydning for musiksamlingen. Sammen udgør det en enestående dokumentation af den brede musikkultur hos Mongolerne i 1930erne.

Projektperiode: 1997 - 2002

Præsentation/rapportering: (a) 1998/99: Kulturnet Danmark

<http://www.sb.aau.dk/dlh/haslund/haslund.html> (se III.6.5).; se også under Nomad Research Project, chefredaktør: Ida Nicolaisen (se III.6.3.); foredrag ved Nomade-seminar i København i marts 1999, foredrag ved ICTM-konference i Hiroshima i august 1999, diverse foredrag i Ulaanbaatar og Beijing i sommer 2000; fagartikel i 'Studia Instrumentorum' (Leipzig 2001); studierapport i japansk tidsskrift (2001); oversigtsartikel i 'Yearbook of the Music Research Institute' (Beijing 2001/02)

Projektansvarlig: Annette Erler, musikantropolog, Etnografisk Samling

Samarbejdspartnere: Folkens Museum Etnografiska (Stockholm), Statens Musiksamlinger/Musikmuseet (Stockholm), Sveriges Radiotjänst (Stockholm), Musikwissenschaftliches Seminar der Universität (Göttingen), Zentralasiatisches Institut der Universität (Bonn), Laboratoire d'Ethnologie/Musée de l'Homme (Paris), Minpaku/japansk Etnografimuseet (Osaka), Museum of National History (Ulaanbaatar)

Tilskud: Carlsbergfondet, ca. kr. 1.500.000

0804 Mongol Shaman Costumes in the National Museum of Denmark

Projektbeskrivelse: En videnskabelig bearbejdelse af de shamandragter, Haslund-Christensen hjembragte fra Mongoliet i 1930'erne, samt sammenligning med sibiriske shamandragter fra museets egne samlinger.

Projektperiode: 1999-2001

Præsentation/afrapportering: Manuskript vil foreligge i 2001.

Projektansvarlig: Rolf Gilberg

0806 Carlsbergfondets Projekt Dansk Nomadeforskning.

Projektbeskrivelse: Danske forskere og opdagelsesrejsende har i godt 100 år været engageret i udforskningen af nomadefolks livsformer, historie og kulturer i Centralasien, Mellemøsten og Nordafrika. I denne tidsplan er der bl.a. gennemført en række antropologiske feltstudier og hjembragt store etnografiske samlinger til Nationalmuseet og Moesgaard. Siden 1986 har et forskerteam bestående af ni antropologer, en religionshistoriker, en musiketnolog samt en række inden- og udenlandske specialister, herunder Nationalmuseets og Moesgaards museumsinspektører, konservatorer, fotografer og tegnere, været igang med bearbejdelse og udgivelse af betydelige dele af dette enestående materiale. For Etnografisk Samlings vedkommende er der tale om en gigantisk satsning med udgivelse af de store samlinger fra Mongoliet, Tibet, Luristan, fra Tuareger og Kreda-nomader i Nordafrika, samt af Henning Haslund-Christensens lydoptagelser af mongolsk musik.

Projektperiode: 1986 - 2001

Præsentation/rapportering: Der er til dato udkommet ti internationale, gennemillustrerede publikationer på Forlaget Rhodos (Copenhagen) og Thames & Hudson (London og New York). I perioden 1993-95 udkom ialt syv bind, i 1996 Schuyler Jones: Tibetan Nomads (464p) og i 1997 Johannes Nicolaisen & Ida Nicolaisen: The Pastoral Tuareg I-II (848 p).

Projektansvarlig: Seniorforsker Ida Nicolaisen, Etnografisk Samling - Nordisk Institut for Asienstudier

Samarbejdspartnere. Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Etnografisk Afdeling, Moesgaard, samt Nordisk Institut for Asienstudier.

Tilskud: Finansieret af Carlsbergfondet.

U. nr. Mongolernes hverdagskultur i Kina.

Projektbeskrivelse: Dokumentation af mongolernes hverdagskultur i de forskellige kinesiske provinser (Qinghai, Xinjiang, Gansu, Ningxia, Indre Mongoli, Jilin, Heilongjian). Deres traditioner (nomadisme, musik, religion, dragter, fortællinger) belyses med særlig hensyn til deres identitet som minoritet (blandt Han-Kineser, Manchu, Tibeter og Hui-Muslimer) og i historisk dimension af de allerede eksisterende museale samlinger (Japan, Mongoliet, Kina, Danmark). Den aktuelle dokumentation (fotografier, lydoptagelser, film, interviews) udføres i et internationalt samarbejde af forskellige specialister, under organisationsledelsen af det japanske Etnografimuseum.

Publikationer er under forberedelse, en udstilling er under planlægning.

Projektperiode: 1998-2002

Præsentation/rapportering: Rapport i Dansk Årbog for Musikforskning XVIII (København 2000); studierapport i Yearbook of Japan Center for Area Studies, Osaka 2001

Projektansvarlig: Minpaku/National Museum of Ethnology, Konagaya Yuki

Samarbejdspartnere: National Museum of Ethnology, Osaka; Otani University, Kyoto; Mongolian Cultural Fund, Ulaanbaatar; Chinese Academy of Social Sciences, Beijing; University for Nationality Minorities, Beijing; Etnografisk Samling, Annette Erler

Finansiering: Det japansk Kulturministerium

Projekter igangsat i år 2000

0807 Projektbeskrivelse: Omarbejdning af phd-afhandling til udgivelse i bogform.

Projektbeskrivelse: Phd-afhandlingen: *Extending the self: Otherness in Cosmology and Consumption in a Nias Tourism Area* blev afsluttet og forsvaret i 1999. Afhandlingens indhold og konklusioner kan i følge bedømmelsesudvalget "få en betydelig indflydelse på turismestudier i fremtiden" og være "et vigtigt bidrag til generel antropologisk teori om konsumtion og materiel kultur". Bogprojektet påbegyndtes i 2000 med forhandlinger med og ansøgning til den sandsynligste forlægger. Ombearbejdningen fra afhandling til bog vil være mere tidskrævende end først antaget, men forhåbentlig vil størstedelen af skrivearbejdet kunne udføres i 2001.

Projektperiode: 2000-2001

Præsentation/afrapportering: Monografi

Projektansvarlig: Bente Wolff

F0819 Skandinaverne i Centralafrika fra 1880'erne til ca. 1930.

Projektbeskrivelse: I samarbejde med de etnografiske museer i Oslo, Gøteborg og Stockholm samt andre forskningsmiljøer og institutioner vil man i en workshop i februar 2001 forberede en ansøgning til et fælles forskningsprojekt og et udstillings- og formidlingsprojekt om Skandinaverne i Centralafrika fra 1880'erne til ca. 1930 og de store, til dels upublicerede, samlinger fra regionen. I 2000 er der dels indsamlet nyt kildemateriale og der er foretaget katalogisering af en del spredt eksisterende materiale. Et par manus er forberedt til publicering

Projektperiode: 2000-2005

Præsentation, rapportering: Katalog, forskningsrapporter, publicering internationalt, vandrestilling i Belgien, USA og Skandinavien.

Projektansvarlig: Espen Wæhle, Poul Mørk

Samarbejdspartnere: Universitetets kulturhistoriske museer, Oslo, Norge; Historisk Museum/Avdeling for kulturanthropologi/Bergen museer, Bergen, Norge; Statens Muséer för Världskultur ved Folkens Museum Etnografiska, Stockholm og Etnografiska Muséet, Göteborg, Sverige; en række andre universitetsmiljøer og forskningsinstitutter i Skandinavien og internationalt trækkes ind i samarbejdet i 2001.

F0820 Changes in the Utilization and Environmental Effects of Humid Eastern Montane Forests in Peru.

Projektbeskrivelse: Undersøgelser og analyser af de ændringer, der har fundet sted i bosættelsesmønstre og i traditionelle landbrugssystemer, og de deraf opståede økologiske påvirkninger i et tågeskovsområde på af de østlige skråninger af Andesbjergene i de sidste femhundrede år med henblik på et bæredygtigt landbrug og bevaring af oprindelig vegetation.. Projektet består af moduler inden for antropologi, arkæologi, botanik og GIS (Geografisk Informations System).

Projektperiode: 1.4. 2000- 31.3. 2003

Præsentation/rapportering: Rapportering årligt, udgives som monografi.

Projektansvarlig: Inge Schjellerup

Samarbejdspartnere: Under Consejo de Ciencias y Tecnologia's (CONCYTEC) auspicioer, Lima, Peru. Universidad Nacional de Trujillo, Universidad Privada Antenor Orrego, Trujillo, Universidad San Agustin, Arequipa, Field Museum of Chicago, Institut for Geografi, Københavns Universitet. Eksterne tilskud: Fra V.Kann Rasmussen Foundation 2000: \$126.000.

F0821 Projektbeskrivelse: Forberedelse af publicering af Agner Møllers samling fra Nias:

Projektbeskrivelse: Der forberedes et populærvidenskabeligt bogværk hvori hele Møllers samling af fotos og genstande fra 1920erne publiceres sammen med korte artikler af personalhistorisk og etnografisk art. Fotoregistrering og det store arbejde med gennemskrivning af kildematerialet er næsten afsluttet.

Præsentation/afrapportering: Populærvidenskabelig monografi

Projektperiode: 2001-2001

Projektansvarlig: Bente Wolff

U. nr. Tidlig Thulekultur og det mulige kulturmøde mellem Inuit og Østerbygdens Nordboer.

Projektbeskrivelse: En beskrivelse af den tidligste Thulekultur i Grønlands sydligste kommuner ud fra arkæologiske undersøgelser, bebyggelsesgeografi, ressourcepotentiale, museumssamlinger og naturvidenskabelige dateringer. Undersøgelser af denne art har ikke været udført i denne del af Grønland siden 1934; men gennemføres nu i et samarbejde med landets tre sydlige museer. Formålet er en afklaring af implikationer for såvel det eskimoiske som det norrøne samfund af kontakten mellem de to befolkninger, der formodes at have haft handelssamkvem igennem et par århundreder.

Projektperiode: 2000-2003.

Præsentation/rapportering: Feltrapporter og artikler om resultaterne i forhold til arbejdsplaner.

Projektansvarlig: Hans Christian Gulløv, Etnografisk Samling.

Samarbejdspartnere: Udføres som et delprojekt ved Nationalmuseets Center for Grønlandsforskning i samarbejde med museerne i Narsaq, Qaqortoq og Nanortalik.

Tilskud: Frikøb af den projektansvarlige i 4 uger.

BEVARING

Projekter afsluttet i år 2000

F0908 Brugen af FT-IR spektroskopi i forbindelse med bevaring af fotografisk materiale (sagsnr. 0051-23)

Projektbeskrivelse: Udvikle metoder til ikke destruktiv bestemmelse af filmbasemateriale ved hjælp af FT-IR reflektansteknik. Afprøve grænserne for FT-IRs anvendelighed til bestemmelse af nedbrydningsgraden af nitrat- og acetatfilm. Finde metoder til hurtig karakterisering af plastmaterialer herunder de enkelte lag i laminerede plastfolier ved hjælp af ATR teknik.

Projektperiode: Afsluttet 2000

Præsentation/rapportering: Indlæg på the Fourth Infrared Users' Group Meeting in Conservation Science, 14-18. Februar 2000. Maastricht. " FT-IR Techniques for Studying the Composition and Degradation of Photographic Materials", <http://www.natmus.dk/cons/art/art.htm>

Projektsansvarlig: Mads Chr. Christensen, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Jesper Stub Johnsen, Det Danske Filminstitut

Tilskud: Erna and Victor Hasselblad Foundation, 293.000 SEK.

U. nr. Nordbotekstiler (sagsnr. 0051-46)

Projektbeskrivelse: Nytolkning af tekstilfund i Grønland set på baggrund af Herjolfsnæs-fundet fra 1921.

Manuskriptet om Nordbotekstiler "...som syet til Jorden" er færdig-redigeret. Publikationen omfatter de nyeste forskningsresultater, her-under 13 C₁₄ dateringer og et halvt hundrede fiber- og farvestof-analyser.

Projektperiode: 1996-2000.

Publikation: Bogudgivelse. Manuskriptet, som omfatter ca.250 sider, forventes udgivet i løbet af 2002

Projektsansvarlig: Else Østergård, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Ph.D. cand.mag. Jette Arneborg, SILA

Projekter der stadig løber i år 2000

F0914 Establishing a Storage Strategy for Historical Plastics (sagsnr. 0003-28)

Projektbeskrivelse: This project will assess the major types and extents of deterioration present in museum collections of objects containing early plastics (1910 onwards), such as PVC and cellulose acetate. The effectiveness of specific adsorbents and of various storage climates to inhibit degradation reactions will be determined using FTIR and other techniques. The results will be used to prolong the useful lifetime of plastics in museums.

Projektperiode: 1998-2001

Præsentation/rapportering: Ph.d.-thesis

Projektsansvarlig: Yvonne Shashoua, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Institut for Kemiteknik, DTU

0915 Vurdering af bevaringsforhold in situ (sagsnr. 10425-01 og 0051-44)

Projektbeskrivelse: Forskningen vedrørende in situ bevaring af oldsager har til formål at

skaffe ny viden om balancen mellem bevarende og nedbrydende kræfter, som den udspiller sig i arkæologiske fundområder terrestriske såvel som marine.

Projektperiode: løbende

Præsentation/rapportering: Gregory ,D.J., (2000) Deterioration of wood in Nydam Mose. In *Maritime Archaeology Newsletter from Roskilde, Denmark*, **12**, Roskilde, samt interne rapporter.

Projektsansvarlig: Birgit Sørensen, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter, Nationalmuseets Marinarkæologiske Undersøgelser, Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser, Danske Afdeling.

0916 *The Transfer of Wall Paintings in Denmark - evaluering af forskellige aftrækningsmetoder for vægmaleri på basis af tilstandsundersøgelser af vægmalerier i Danmark aftrukket i perioden fra starten af 1900-tallet til i dag (62 arbejder - 169 aftræk)*
(sagsnr. 0051-13)

Projektbeskrivelse: Hovedformålet med projektet er at foretage en systematisk evaluering af forskellige aftræksmetoder for vægmalerier på basis af den samlede kendte aftræksbeholdning i Danmark. Der tilsigtes en kortlægning af sammenhængen mellem de anvendte aftræksmetoder/materialer og de opståede skader.

Projektperiode: 1994-2001

Præsentation/rapportering: Monografi. Titlen: "The Art of Wall Painting Transfer - A Survey Rooted in Danish Experience." Bogen indledes med den teoretiske baggrund for aftrækningen, efterfulgt af en gennemgang af de internationalt anvendte metoder og deres historiske udvikling. Dernæst beskrives teknikens indførelse i Danmark fra Italien og den senere udvikling her i landet. Der gives også en del eksempler fra udenlandske arbejder. Der omtales de særlige omstændigheder, som førte til, at de tidlige aftræk i Danmark har givet anledning til en del konserverings-problemer i vores tid. Bogens tilgang er meget konkret, med den hensigt også at kunne bruges som en praktisk vejledning for arbejdende konservatorer.

En vigtig del af bogen er et katalog over alle de aftrukne vægmalerier i Danmark (169 objekter). For hver enkelt katalogpost gives der såvel de grundlæggende data om arbejdets sted, tid, den ansvarlige konservators navn etc., som den tekniske analyse af aftrækkets tilstand, den anvendte metode, samt eventuelle problemer. Disse ting diskuteres med henblik på at drage praktiske konklusioner for nye aftrækningsprojekter i dag. Katalogen foreligger på en CD-ROM, med illustrationer og tekst systematisk sat op i overskuelige skemaer, hvortil der henvises i bogen.

Projektsansvarlig: Isabelle Brajer, Bevaringsafdelingen

Tilskud: Kulturministeriets Forskningspulje 1999

F0918 *Det Agrare Landskab. In situ bevaring af organiske materialer* (sagsnr.00031-29)

Projektbeskrivelse: Undersøgelse af nedbrydningsmekanismerne for vanddrøkkent træ og de fysiske og biologiske forhold der hersker omkring oldsager med henblik på at vurdere muligheden for *in situ*-bevaring af vanddrøkkne organiske materialer.

Projektperiode: 1999-2002

Præsentation/rapportering: Artikel til internationalt anerkendte tidsskrifter vedrørende *in situ*-bevaring og aerob nedbrydning af vanddrøkkent træ vil foreligge færdig medio 2001. Projektet præsenteres på WOAM seminaret i Stockholm 2001. Derudover vil der blive publiceret 3 artikler til internationale tidsskrifter samt en Phd-afgang.

Projektsansvarlig: Tanja Alstrøm, Bevaringsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Skov- og Naturstyrelsen, Konservatorskolen, DTU, Københavns

Universitet, KVL.

Tilskud: Forskningsrådene

F0919 Fugtisolerings på indrammede papiremner fra Frilandsmuseet (sagsnr. 0051-30)

Projektbeskrivelse: Undersøgelse af indramningsmetode og materialevalg i forhold til papiremner. Undersøgelsen tager udgangspunkt i emner udstillet på Frilandsmuseet under meget krævende klimatiske forhold.

Resultaterne skal baggrund for at forbedre metoderne til montering/ indramning af sårbart hygroskopisk materiale.

Projektperiode: 1999-2001

Præsentation/rapportering: Intern rapport og artikel til relevant fagtidsskrift

Projektansvarlig: Anna Grethe Rischel, Bevaringsafdelingen.

F0920 Optimering af PEG-imprægnerings- og frysetørningsprocessen (sagsnr. 0051-42)

Projektbeskrivelse: Formålet er at forbedre konserveringsprocesserne for vanddrukkent arkæologisk træ, der kræver forimprægnering med PEG inden fryse-tørring, således at informationer vedrørende genstandenes træart, ned-brydningsgrad og dimensioner tages i betragtning ved valg af PEG-imprægneringsparametre. Projektet omhandler bestemmelse af fase-diagrammer for PEG-blandinger samt trykstyrker for frosset og fryse-tørrede PEG-blandinger.

Projektperiode: 1999-2001

Præsentation/rapportering: Resultaterne publiceres ved WOAM-konferencen i Stockholm i 2001 samt i 2.dels-afgang fra Konservatorskolen i løbet af 2001.

Projektansvarlig: Kristiane Strætkvern, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Forskningscenter Risø, Konservatorskolen

F0923 Afgasning fra materialer (sagsnr. 0051-36)

Projektbeskrivelse: I 2000 er projektet "Afgasning fra materialer" fortsat, og der er i denne periode udført kalibrering af eddikesyre samt gennemført undersøgelser af materialer, som tænkes anvendt i konstruktionen af museumsudstillinger.

Projektperiode: 1999-2001

Præsentation/rapportering: Det udførte arbejde er præsenteret på konferencen: Third Indoor Air Quality Meeting, Oxford Brookes University, 10th-12th July 2000, D
e endelige resultater påtænkes publiceret i "Indoor Air".

Projektansvarlig: Jens Glastrup, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Morten Ryhl-Svendsen, Konservatorskolen

U. nr. Bekæmpelse af mikroorganismer (sagsnr. 0051-07)

Projektbeskrivelse: Undersøgelser omfattede oprindeligt udvikling af metoder til bekæmpelse af mikrobiel vækst i opbevarings- og imprægneringskar. I løbet af 2000 har projektet skiftet karakter og omhandler nu arts-bestemmelse ved hjælp af DNA-analyse af svampe og bakterier fundet på og i træ fra opbevaringskar og in situ placeret i jord. Projektet har perspektiver langt ud over simpel identifikation og er derved blevet en støtte for afdelingens in situ-projekt.

Projektperiode: 1999-2001

Præsentation/rapportering: Projektet præsenteres på WOAM-konferencen i Stockholm 2001 samt på 2.-delsafgang fra Konservatorskolen i løbet af 2001.

Projektansvarlig: Anne Christine Helms, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Institut for mikrobiologi på DTU og Konservatorskolen

U. nr. Reduktion af oxideret cellulosestekstil (sagsnr. 0051-50)

Projektbeskrivelse: Der fremstilles et ensartet gulnet (oxyderet) tekstil ved hjælp af lys, varme og fugt til forsøgene.

Effekten af Na-borhydrid i forskellige koncentrationer og med for-skellig forbehandling sammenlignes. Oxydativ- og reduktiv (bor-hydrid) blegning sammenlignes med i forhold til videre ældning. Forforsøgene med borhydridreduktion er afsluttet. De egentlige for-søgsrækker er planlagt ud fra usikkerheden og parametrene i de ind-ledende forsøg og gennemføres i dette forår.

Hele projektet ventes afsluttet i september 2001.

Projektperiode: 1996-2001

Publikation: Konservatorafgangsrapport

Projektansvarlig: Maj Ringgaard

Samarbejdspartnere: Konservatorskolen.

U. nr. Overfladebehandlings korrosionsbeskyttende effekt (sagsnr.0051-21)

Projektbeskrivelse: Formålet med projektet er at indsamle viden om forskellige systemer til overfladebehandling, specielt af jern, herunder informationer om påføringsprocedurer.

Projektperiode: 1998- 2001

Projektansvarlig: Torben Holst, Bevaringsafdelingen.

Samarbejdspartnere: Konservatorskolen

Projekter igangsat i år 2000

U. nr. Karakterisering af hydrauliske mørtler (sagsnr. 0051-51)

Projektbeskrivelse: Undersøge egenskaberne af mørtler fremstillet af de hydrauliske kalktyper, som findes på det danske marked og sammenligne egenskaberne med ren kalkmørtel og K/Cmørtel.

Formålet er at få data for de blandt restaureringsarkitekter meget populære hydrauliske kalktyper, som kan sammenlignes med data for de gammelkendte kalk - og kalkcementmørtler.

Projektperiode: 2000-2001

Præsentation/rapportering: Hydrauliske kalkmørtler. Foredrag på Nordisk forum for Bygningskalks konference, Oslo 13-14. oktober 2000.

Artikel om rød puds og bornholmsk cement i et dansk bygnings-bevaringstidsskrift er planlagt.

Projektansvarlig: Poul Klenz Larsen, Agnete Thorvardarson, Bevaringsafdelingen

U. nr. Måling af fugtindhold og fugtbevægelser i historisk murværk (sagsnr. 0051-40)

Projektbeskrivelse: De nedbrydningsmekanismer, som forekommer såvel ude som inde i historiske bygninger, er alle relaterede til fugtforholdene i ydervæg-gene: For at kunne fastslå årsagen til en skade eller en i gangværende nedbrydning er det nødvendigt at måle fugtindholdet i murværket, og for at påvise fugtkilden må man kunne måle forskellen i fugtindhold over en given flade. Målet for projektet er at udvikle metoder, der er egnede til måling i forbindelse med bevaring af historiske bygninger.

Projektperiode: 2000-2002

Præsentation/rapportering: Indlæg på International Congress on Advanced Materials their Processes and applications 25-28. september 2000, München.

Projektansvarlig: Poul Klenz Larsen, Bevaringsafdelingen

U. nr. Materialer og teknikker anvendt i danske interiørdekorationer i perioden 1800-1900, set i relation til interiørernes bevaring. Sagsnr. 1977-01

Projektbeskrivelse: Som led i Bevaringsafdelingens intensivering af det bygningsantikvariske arbejde gennemføres naturvidenskabelige analyser af pigmenter og bindemidler i udvalgte autentiske interiørdekorationer fra 1800-1900. Endvidere en visuel analyse og beskrivelse af anvendte male-teknikker. Undersøgelserne sammenholdes med samtidig faglitteratur. Projektet munder ud i en oversigt over anvendte materialer i den pågældende tidsperiode

Projektperiode: 01.01.2000 - 01.02.2001

Præsentation/rapportering: Intern rapport, artikler

Projektansvarlig: Line Bregnhøi, Bevaringsafdelingen

Tilskud: Kulturministeriets forskningspulje 1999.

U. nr. Krympningstemperatur. Et middel til vurdering af arkæologisk læders nedbrydningsgrad (sagsnr.0051-06)

Projektbeskrivelse: Litteraturundersøgelse af konserveringsmetoder og krympningstemperaturer i relation til recent og arkæologisk læder. Sammenligning af krympningstemperaturen med andre målbare parametre for jord-fundne lædergenstande: densitet, densitet af læderfibre, pH, amino-syre sammensætning, FTIR mm. I 2000 er der udført undersøgelser vedrørende materialekarakteristika for recent og arkæologisk læder: densitet, pH, krympningstemperatur.

Projektperiode: 2000-2003

Præsentation/rapportering: Der vil blive udarbejdet en kort intern rapport i slutningen af 2001.

De endelige resultater vil blive præsenteret ved WOAM-konferencen i 2004 og ved 2. dels afgang på Konservatorskolen. Hvis muligt, vil resultaterne blive samordnet med målemetoder til bestemmelse af densiteter og præsenteret i et internationalt tidsskrift.

Projektansvarlig: Jan Bruun Jensen, Bevaringsafdelingen

Samarbejdspartnere: Konservatorskolen

MUSEAL FORMIDLING

Projekter igangsat i år 2000

F01022 Tegn i tiden - genstandenes betydning før og nu

Projektbeskrivelse: Projektets sigte er at indkredse museumsgenstandenes funktion i museernes formidling og er en undersøgelse af forholdet mellem udstilling og genstand historisk såvel som i dag.

Projektperiode: 2000-2003

Præsentation/afrapportering: Den nutidige undersøgelse publiceres i : The Exhibition Narrative in Flux. Three Millennium-Exhibitions. Desuden som ph.d.-afhandling.

Projektansvarlig: Camilla Mordhorst, Formidlingsafdelingen

Tilskud: Forskerakademiet

Det Kulturhistoriske Centralregister

Projekter der stadig løber i år 2000

F01002 Informationssystem for kulturlandskabet.

Projektbeskrivelse: DKC deltager i det tværvidevidenskabelige "Center for Strategiske Studier i Kulturmiljø, Natur og Landskabshistorie – Foranderlige Landskaber" under det strategiske miljøforskningsprogram SMP II. DKC skal i projektperioden tilvejebringe datagrundlag for de regionale undersøgelsesområder og undervejs udvikle et informationssystem for kulturlandskabet ved brug af GIS. Foranderlige Landskabers hjemmeside:

<http://www.ou.dk/Hum/ForandLand/Dansk/Index.htm>

Projektperiode: 1997-2001.

Præsentation: Foruden præsentation på den afsluttende konference (medio 2001) bidrager DKC til den fælles publikation: "Studier i det danske kulturlandskabs historie fra fortid til nutid".

Projektansvarlig: Henrik Jarl Hansen, DKC.

Samarbejdspartnere (delprojekt): GEUS; Aarhus Universitet; Syddansk Universitet, Odense.

Tilskud: Det Strategiske Miljøforskningsprogram (SMP II): 666.681 kr. (2000).

F01015 Det agrare landskab: driftsformer og regional variation i jernalder og tidlig middelalder.

Projektbeskrivelse: Ét af seks delprojekter under "Agrar 2000. Det agrare landskab fra Kristi fødsel til det 21. århundrede: kvantitative estimater, regionalitet og årsager til forandringer" (projektleder: Bent Odgaard, GEUS). Delprojektet skal anvendes til at udarbejde nye modeller for, hvordan årsagerne til de store forandringer i kulturlandskabet skal forstås som et samspil over tid mellem subsistensøkonomiens udvikling og sociale forandringer. DKC vil i den forbindelse udvikle metoder til at kvalitetsforbedre de arkæologiske informationer i den kulturhistoriske database. Også Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser (NNU) deltager i projektet. DKC vedligeholder projektets hjemmeside: <http://www.natmus.dk/Agrar2000/>

Projektperiode: 1998-2001.

Præsentation: Forventet monografi.

Projektansvarlig: Henrik Jarl Hansen, DKC.

Samarbejdspartnere: GEUS; Arkæologisk Institut, Aarhus Universitet; Arkæologisk Institut, Københavns Universitet.

Tilskud: Forskningsrådene: 328.582 kr. (2000).

F01021 Revision af kulturhistorisk klassifikationssystem.

Projektbeskrivelse: Revision af DKCs klassifikationssystem til kulturhistoriske anlæg (objekter).

Projektperiode: 1998-

Præsentation: "Klassifikation af kulturhistoriske emner og objekter" (rapport, juni 2000),

"Omlægning og opdatering af DKC-basen" (rapport, juni 2000).

Projektansvarlig: Jørgen Christoffersen, DKC.

Samarbejdspartnere: Det estiske kulturministerium, KVIS-projektet, GenNet Laboratories, Estland.

Projekter igangsat i år 2000

Monument, Ideologi & Landskab.

Projektbeskrivelse: Dansk national identitets forankring i kulturlandskabet belyst gennem monumentrejsningen 1830-2000. Projektet vedrører menneskers brug af kulturlandskab og tager udgangspunkt i en tese om "monumentstærke" contra "-svage" egne. Data indsamles gennem en spørgeskemaundersøgelse til samtlige landets kommuner og importeres til DKCs antikvarisk-topografiske register.

Projektperiode: 2000-2002.

Præsentation: Monografi (Inge Adriansen) og Internet (DKC-Online).

Projektansvarlig: Eske Wohlfahrt, DKC.

Samarbejdspartnere: Ph.D. Inge Adriansen, Sønderborg.

Tilskud: "Dansk Identitet": 50.000 kr., Statens Museumsnævns Rådighedssum: 90.000 kr.